Lodzer Tageblat № 110

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem

פרייטיג 15 גראשען

לאָדזער טאָגעבלאַט

היינט 6 זייטען

24-טער יאָהרגאַנג | 13 maja 1931 r. | מיטוואָך, ד׳ במדבר כ״ו אייר תרצ״א

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 100-57, פון אַדמיניסטראַציע 100-47.

היינט דעצידיע וועגען צוואַנגס-זונטאָג-רוה

רעגירונג וועט הייר-יאָהר נישט געבען קיין שום בוי-פּראָיעקטען

31. מאַי פּראָטעסט-טאָג געגען די לוין-רעדוקציעס

פּראָגע וועגען זונטאָג-רוה היינט פאַר׳ן אַבגעגעבן-ראָט

וואַרשע (טעלעפאָניש) אין די פאָליטישע קרייזען שמועסט מען, אַז דאָס אַרבעטס-מיניסטעריום איז געגען ענדערן דאָס געזעץ פון צוואַנגס זונטאָג-רוה. דער אַרבעטס-מיניסטער זאָל דאָבען ערקלערט, אַז די לעזונג פון דער פּרעגע מיט עגדערן דעם זונטאָג-רוה איז אָפּהענגיג נאָר פון איהם אַליין.

אַ צווייטע ווערסיע איז פאַרהאַן, לויט וועלכער מען פערזיכערט נאָר פאַר-קערהרט, אַז דוקא הון אַרבעטס-מיניס-טער איז פאַר ענדערן דעם צוואַנגס זונטאָג-רוה און ער בעמיט זיך שטאַרק ווען פאַרשלאַג זאָל אָנגענומען ווערען. עס איז דעריבער פאַרהאַן אַ האָפנונג, אַז אויף דער מאָרגענדיגער זיצונג פון קאַבינעט-ראָט זאָל דעם אַרבעטס-מיניס-טער געלונגען דורכצופירען דעם זיגען ענין.

באַנק נאַספּאַדאַרסטווא קראַיאָוועגאַ גיט נישט היי-יאָהר כיין בוי-קרעדיטען

וואַרשע (טעלעפאָניש) די „באַנק נאַספּאַדאַרסטווא קראַיאָוועגאַ" האָט צו-געשיקט אַ צירקולאַר צו אַלע איהרע אָפּטווילונגען, אַז וועלכע עס ווערט גע-זאָגט, אַז הייי-יאָהר וועט די באַנק נישט געבען קיין שום קרעדיטען אויף בוי-צוועקען.

טאָג פון דעמאָנסטראַציעס נעגען די רעדוקציעס פון די לוינען

וואַרשע (טעלעפאָניש) די צענ-טראַל-קאָמיסיע פון די פּראָפעסיאָנעלע פאַראייניגען האָט בעשלאָסען אַנצואָרד-נען אין נאָנצען לאַנד דעם 31 מאַי מי-טינגען אין דעמאָנסטראַציעס נעגען אָנ-גרוף אויף די לוינען פון די פּריוואַטע און מלוכה׳שע אָנגעשטעלטע. אונגער פון די לאָזונגען פון די דעמאָנסטראַציעס זאָל זיין: אַ 40-שעה׳דיגע אַרבעטס-וואָך.

מין. פּריסטאַר—דער איינציגער פּרעמיער-קאַנדידאַט

וואַרשע (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נאָהענטער טיים-סעסיע אין די עוועטועלע ענדערונגען אין דער רע-גירונג, האָט היינט פּרעמיער סלאַוויעק קאָנפערירט מיט׳ן האַנדעלס-מיניסטער פּריסטאַר.

אין די פאָליטישע קרייזען בעטראַכט מען פּריסטאַר׳ן אַלס דעם איינציגען קאַנדידאַט אויפ׳ן פּרעמיער-אַמט.

מאַרשאַל פּילסודסקי קאָנפערירט מיט׳ן פּרעמיער

וואַרשע (טעלעפאָניש) הענט 1 בינ-מאָג האָט דער פּרעז. פון מיניסטאָרען-ראַט אָפּגעהאַלטען אַ פּשרשוניע מיט׳ן מאַרשאַל פּילסודסקי.

העכסטער געריכט בעשטעטיגט טויט-אורטייל געגען מערדער פון אַ יוד. פאַמיליע שרפה אין סיים

וואַרשע (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט 10 אין אָוועגד האָט אויסגעבראָכען אַ שרפה אין סיים-בנין. די שרפה האָט אויסגעבראָכען אין זאַל פון אויקראַינישען סיים-קלוב. 5 אָפּטיילונגען פייערלעשער האָבען נאָך שווערער מיה בעוויזען צו לאָקאַליזירען די שרפה. עס איז פערברענט געוואָרען אַ שאַנק מיט וויכטיגע דאָקומענטען און אַקטען. די פּאָליציי פיהרט אָנ׳אויס-פאָרשונג וועגען דער סבה פון דער שרפה.

שאַרפע רעפּרעסיעס געגען עמיגראַנ-טען אין אַמעריקע

וואַרשע, (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דאָס אויסערן-מיני. האָט בעקומען אַ ידיעה פון דער פּוילישער אַמבאַסאַדאָר אין אַמעריקע, אַז די אַמעריקאַנער רעגירונג גרייט זיך שאַרפער אָנצוווענדען דאָס געזעץ וועגען אַרויסשיקען פּוילישע עמיגראַנטען, וואָס זענען אַריינגעקומען אויף אַ אונלעגאַ-לען אופן קיין אַמעריקע פאַר׳ן יאָהר 1924.

בין יעצט פלעגען יעדען חודש אַרויסגעשיקט ווערען פון אַמעריקע בין 1500 עמיגראַנטען און לעצטענס שוין אפילו צו 2000 יעדען חודש. איצט זאָלען די רעפּרעסיעס אַזוי פערשאַרפט ווערען, אַז עס וועלען אַריסגעשיקט ווערען בין איינעם, די עמיגראַנטען, וואָס האָבען איינגעוואַנדערט קיין אַמעריקע אויף אָנ-אונלעגאַלען אופן.

העכסטער געריכט בעשטעטיגט טויט-אורטייל

וואַרשע (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דאָס העכסטע געריכט האָט היינט בעטראַכט די קאַסאַציע פון׳ם מערדער, וועלכער האָט מיט עטליכע חדשים צוריק ערמאָרדעט אין דאָרף הינטער סטאָלפּצי דעם 60-יעהריגען יוד יצחק מילער זיין ווייב ביילע, זיין 23-יעהריגע טאָכטער זלאטע און זיין 3-יעהריג אייניקעל אייזיק.

דער מערדער איז אַ זעלנער, וואָס איז דורך דער נידריגערער אינסטאַנץ פערמשפט געוואָרען צום טויט. דאָס העכסטע געריכט האָט בעשטעטיגט דעם טויט-אורטייל.

דעפּ. ווישליצקי ביים וויצע פינאַנץ-מיניסטער

וואַרשע (טעלעפאָניש) דעפּ. ווישליצקי איז היינט אויפגעגאַנגען געוואָרען ביים וויצע האַנדעלס-מיניסטער, פּולק. קאָץ, פאַר וועלכען ער האָט אינטער-וועגירט וועגען אַ רייהע שמועס-ענינים. וויצע-מיניסטער קאַץ האָט צוגעזאָגט צו נעמען אַ תשובה די צוזאָגע וואָך און בעשטעלט דעפּ. ווישליצקי׳ן אויף אַ אויס-דיענץ צוזאַמען מיט אַ דעלעגאַציע פון יידישע סוחרים.

דער ציוניסטישער יוגענד-וואָהל-קאַמיטעט

פאָדערט אויף די מיטגלידער פון: ציוניסטיש-רעוויזיאָניסטישע פערבאַנד, „על המשמר", „החלוץ המרכזי", „ברית תרומפלדור", „השומר הלאומי", „גוש העבודה", די ציוניסטישע אַקאַדעמיקער, ווי בכלל די ציוניסטישע און נאַציאָנאַלע יוגענד, אויך די וואָס איז נישט אָרגאַניזירט אין די בעזונדערע פערבאַנדען, צו רעגיסטרירען זיך צו דער אַרבייט ביי דער איצטיגער וואָהל-אַקציע צו דער יידישער קהלה.

12 די רעגיסטראַציע קומט פאָר היינט מיטוואָך ד. 13-טן פון 7 ביז 10 אָוועגד און מאָרגען דאָנערשטאָג ד. 14-טן פון 10 ביז 1 פאָרמ. און פון 4 ביז 6 נאָכמ. אין סעקרעטאַריאַט פון יוגענד-וואָהל-קאַמיטעט, שרודמיעסקאַ 29 (פריער צעגעלו. 4).

חברים ציוניסטען! פערשרייבט אייך מאַסענווייז און העלפט אונז צום נצחון פון אונזער ליסטע **12**

מאָרגען דאָנערשטאָג ד. 14 מאַי 11 אַזייגער פאַרמיטאָג קומט פאָר די ענטהילונג פון דער מצבה נאָך מיין אונפערגעסליכען מאַן, אונזער טייערער פאָטער נ״ע

דוד שלאָמאָוויטש

צו וועלכער קרובים, פריינד און בעקאַנטע ווערען געבעטען צו קומען די פאַמיליע

דאַנקזאָגונג.

מיר דאַנקען די אַלע וואָס האָבען אונז אַרויסגעוויזען אַזויפיל מיטגעפיהל אין כבוד אונזערן ליבען מאַן, פאָטער און זיהן

נ.ע.

ישראל גראַוועע

הויפּטזעכליך דער פערוואַלטונג און מיטגלידער פון טוירן- און ספּאָרט-פעראיין „בר כוכבא", ווי אויך ה׳ רעד. אונגער, ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע און „יעאַס".

די פאַמיליע.

מאַשין = מצות

ווערט געבאַקען אַלע טאָג פרישע און דינע און מצה-מעהל, אייער-פערפעל

ווי אויך סוכאַרהעס לויט קאַרסבאַדער סיסטעם מיר עמפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט בעקאַנ-טע און פרישע געבעקסען פון אונזער

איבעראַל בעוואוסטער צוקערניע

נ. ווייַנבערג

38 פּעטריקאָווער 38

– טעלעפאָן 143-82 –

Dr. Wołkowyski

צעגיעלניאַנאַ 4

פריער (הצעגיעלניאַנאַ 36)

טעלעפאָן 216-90

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט וועניערישע קראַנק-הייטען און מענער-שוועכע. אַלע-אַרט אַנאַליזע בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַלען.

נעמט אָן פון 9–2, און פון 5–9 אָוועגד.

בעזונדער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med.

I. Wajnberg

Cegielniana 11, tel. 126-20

אינערליכע קראַנקהייטען

ספּעציאַליסט פאַר לונגען און האַרץ-קראַנקהייטען בעשטראַהלונגען און קונסטליכע בערג-זון.

נעהמט אָן אין דזרהיים פון 3–5.

Dr. M. GOLDFARB

זאָוואַדזקאַ 18, טעל. 153-19

הויט, האָר און געשלעכטס-קראַנקהייטען

דער ווינער אַרטאַפּעדישע פּראָצאַוניע

– אונטער אויפזיכט פון אַ דאָקטאָר ספּעציאַליסט – מאַכט לויט גיפס-מאָדעלען וועלדקעס נעבען פלאַט-פיס קינסטליכע פיס, אָרטאָפּעדישע נאַרסעטען און אַפּאַראַ-טען א. ז. וו. Karola 5

Dr. med. E. Reicher

צוריקגעקעה״ט

ספּעציאַל אַרצט

פאַר מענער שוועכע הויט האָר אין ווענער. קראַנק הייטען דיאַטערמיע-בעהאַנדלונג און עלעקטרא-סטראַליע פאָלודניאָווא 28 טעל. 201-93. נעמט אָן פון 8–11 פריה און פון 5–7 אָוועגד. זונטאָג פון 9–1 מיטאָג

פאַר אונבעמיטעלטע לעזטיגע פריען

סטאַרשי-פעלדשער

B. Joskowicz

שטעלט פאָקען טעגליך מיט פרישע קראַוו יאַנקע און גיט אויך אַרויס שוויאַדעצטוועס

פולנאַצנאַ 4 Północna טעלעפאָן 141-86

נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–6 אַ זייגער אָוועגד.

Dr. med. J. LUBICZ

Chirurg-Ortoped

ספּעציאַליסט פון ווינער- און נעלענקע-קראַנקהייטען פערקרימענגען פון פלייצעס און גלידער.

ווי אויך פון גלידער שווינדזיכס.

גדאַנסקאַ 28 – טעל. 183-17

נעמט אָן פון 3 ביז 4.30 נאָכמיטאָג.

Dr. med.

A. S. Tenenbaum

אינערליכע קראַנקהייטען

האָט זיך איבערגעטראָגען

פּיעטריקאָווער 109

טעלעפאָן 220-25 נעמט אָן פון 6–7,30

Dr. med.

Adam Bender

אינערליכע ספּעציעל האַרץ-קראַנקהייטען

נאַרוטאָוויטשאַ 30, טעל. 214-75

נעמט אָן פון 5 ביז 7 נאָכמ.

Dr. med.

G. Gersztajn

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויגען-קראַנקהייטען

Traugutta 12 טראַוגוטאַ

Telefon 175-10

נעמט אָן פון 11 ביז 1 און פון 7 ביז 8 אָוועגד.

Dr. Niewiażski

ספּעציאַליסט

פאַר סיפיליס, טריפּער און מענער-שוועכע

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען

אויי עלעקטרא-טעראַפּיע אַנאַליזען.

פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

אַנדזשעיאַ 5 טעל. 159-40

נעמט אָן פון 8 ביז 11 פריה, און פון 5–9 אָוועגד.

זונטאָג פון 9 ביז 1 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

2 וואָהל-קאַמיטעט 2

פון אומפאַרטייאישע רעליג. בעלי-בתים

אין אַלטשטאָט, באַלוט, ראַדאָגאָשץ, זובאַרדז אז״וו

היינט מיטוואָך, דעם 13.5, 7 אַ זייגער אין אָוועגד קומט פאָר אין זאַל „אייראָפּעיסקאַ" זגערזשער 17

א גרויסער וואָהל-מיטינג

מיט רעדנער-וועלען אַרויסטרעטען: ה׳ גרשון וואָלמאַן ראַט אין דער לאָדזער האַנדעלס-קאַמער, ה׳ דוד שמולעוויטש פּרעזעס פון באַליטער שוהל, ה״ה: פעטער. פטאַשניק און אַנד.

2 קומט מאַסענווייז! 2

ערקלערונג.

אַזוי ווי אויף דער צייטונג דער „נייער פאָלקסבלאַט" № 109 איז געווען אַ השערה אַז אונזער ליסטע נומער 13 איז אונטערגעשטעלט פון די „אַנודה", ערקלערען מיר קאַ-טעגאָריש, אַז מיר האָבען קיין שום שייכות צו קיין שום פּאַרטיי, מיר געהן זעלבסטשטענדיג צו די וואָהלען.

וואָהל-קאַמיטעט

פון פעראיינינגטע הסידים און בעל-בתישע יודען אין לאָדז

13

דראהענדע לאגע פון די יודען אין מעקסיקא

ראטשילד אפגעראטעוועט די עסטרייכישע קרעדיט-באנק

דראהענדע לאגע פון די יודען אין מעקסיקע

מעקסיקע, 12 מאי (יט"א) די לאגע פון די יודען אין מעקסיקע ווערט פון טאג צו טאג ערגער. די לעצטע טעג האבען פיל רוסישע סוחרים בעקומען אנאנימע דראהונגס-ברעף, אין וועלכע זיי ווערען אויפגעפאדערט צו פערלאזען דאס לאנד אין משך פון 24 שעה, אויב נישט וועלען זייערע קערפער מיט שיסען אפגעשיקט ווערען אין די לענדער פון וואנען זיי זענען געקומען.

די אינטערווענץ פון אמעריקאנער אמבאסאדאר האט נישט געהאלפען. א יודישע דעלעגאציע האט זיך געוואנדען נאך א אנ'אויידענץ צום פרעזידענט. דער פרעזידענט האט די דעלעגאציע נישט געוואלט אויפנעהמען.

ראטשילד אפגעראטעוועט די עסטרייכישע באנק

ווין, 12 מאי (יטא) אגרויסע סענסאציע האט ארויסגערופען די ידיעה אז די עסטרעכישע קרעדיטאנשטאלט געפינט זיך אין צאהלונגס-שווערינקייטען. די באנק שטעט מאנטאר דער חשבחה פון דער פירמע ראטשילד.

די לאגע פון דער באנק האט זיך אבער אין דער לעצטער מינוט פערשטארקט, ווייל ראטשילד האט אין איהר ארטנגע לעגט 30 מיליאן שיינג.

בריאנ'ס קאנדידאטור א געזיכערטע

פאריז, 12 מאי (ספ. צום „לאדז. טאג.") די לעצטע ידיעות פון פארין מעלדען, אז די אלגעמיינע שטימונג איז פאר בריאנ'ס קאנדידאטור אויפ'ן פרעזידענט-אמט.

ווארשא (טעל.). דאס פוילישע אויסערן-מיניסטעריום האט אויסגעפאדערט די פוילישע אמבאסאדע אין פאריז צו געבען כסדר'דיגע ידיעות ווגען גאנג פון די פרעזידענט-וואהלען.

דער פראנקפורטער אוניווערסיטעט ערטיילט א דאקטאראט דעם דענישען געזאנדטען געארג סאהן

פראנקפורט, (יט"א) דער פראנקפורטער אונווערזיטעט האט ערטיילט דעם דאקטאר-טיטל דעם דענישען געזאנדטען אין בעפלימעלטונגען טונגסטער געארג יאהן פאר זיין דוסקרטציע „מלחמה-פערהיטונג און חובות פראגע". ה' געארג קאהן, וועלכער האט צו 45 יאהר בעגנעט זיינע אנגווערזיטעט-שטודיען, געהערט צו די פיהרעדע מונטגלידער פון דער האגער אנגעפערענץ צו קאדיפיצירען די אונטערנאציאנאלע געזעצגעבונג. געארג קאהן און אנ'אמעריקאנישער יוד.

—:0:—

וועגען נישט אויספיהרען קיין עקזעקוציעס אום שבת ביי די יודען אין האלאנד

אמסטערדאם. (יטא) דער רב-רפולל פון האלאנד ווהל א. ס. אנדער-ווזער האט זיך געוועגדשט מיט א בריעף צום הויפט-פראקוראר מען זאל נישט בישט.

גרויסער ערפאלג פון א יודישען קאמפאזיטאר

מולאנא. (יטא) אנ'אויסערגעוועהנ-לוכען ערפאלג האט געהאט די אויפפיה-רונג אין דער מוזיקאלישע „לא סקאלא" פון דער נייער אפערע פון פערוחמטען יודישען קאמפאזיטאר קאסטעלנואוא-מעדעסקא. די אומאליענוישע פרעזע ווודעמע דער אפערע עגמוו אסטוישע ארטמוקלען אין בעגוכעגט איהרע ברויסע מוזיקאלישע ווערטען. דער קאמפאזי-טאר ערנוקא קאסטעלנואוא מעדעסקא אין ענטוזיאסטישע בעגריסט געוואהרען דורכ'ן בעפלוקום.

ערנוקא קאסטעלנואוא מעדעסקא איז געבוירען געוואהרען אין פלארענץ אין יאהר 1895. ער האט זיך אויסגעצייכנט מיט א רוהיגע קאמפאזיציעס, צו. אנ. מיט דער מוזיקאלישער פעעמע „דשה מאגין מיר דוד".

ערנוקא מעדעסקא ווערט בעטראכט אלס אונער פון דו בעגאבטסטע אומאליענישע קאמפאזיטארען פון דער מאי דערער רוכטונג.

גרויסע פאליטישע מהומות אין שפאניען

בעלאגערונגס-צושטאנד איז א רייה שטעט. — איינגעפיהרט א שטרענגע צענזור. — אפגעשטעלט דאס ערשיינען פון די מאנארכיסטישע צייטונגען

רעגירונג שיקט ארויס עטליכע פולק מיליטער קיין גראנאדא

מאדריד, 12 (מ) נישט שיקענדיג אויפ'ן קריגס-צושטאנד, קומען ווייטער פאר אונרוהען אין גראנאדא.

דער המון האט געפרובט שטורמען א קאזארמע פיל פערוואגען האבען בעקומען שאס-וואונדען. די רעגירונג זאל אהער ארויסשיקען עטליכע פולקען מיליטער. דער קאדרינאל פון סעוויל האט בעפוילען צוליב פארויכטיגקייט איינצולדיגען די קלויסטערס.

די אינטענדענט פון אלבאסעטע האט אויך אנגעזאגט אז מען זאל אנרוהען אין שפאניען אויף 100 מיליאן סעזעטס.

לאנדאן, 12 (מ) די אנטלאפונג פון קאדיז-סעוויל, אין מיליאנ. וואס זענען אנגעקומען קען גיבראלטאר גיבען איבער, אז די קאטהעדראל פון סעוויל, די צווייט גרעסטע קירכע פון דער וועלט, איז אונטערגעצונדען געווארען. עס זענען דעקלאמירט אונטער-צענזור געווארען פיל מנדערע קירכען און עס זענען צושטערט געווארען מעהרע קירכען סטאטוען. דער חשוד האט די פרעגענדיגע קירכען.

נעכטיגע זיצונג פון שטאט-ראט

לאדזער מאגיסטראט נעמט הלוואות אויף קאנאליזאציע-ארבייטען

די נעכטיגע זיצונג פון לאדזער שטאט-ראט האט זיך בעשעפטיגט בעיקר מיט פראגען וועגען הלוואות פאר'ן מאגיסטראט אויף קאנאליזאציע-ארבייטען.

דער ערשטער פונקט פון טאגס-ארדנונג איז געווידמעט דער לאנג-שטער מינוגער הלואה פון 1 מיליאן 250.000 זל. פון פערזיכערונגס-אנשטאלט פאר נוטטיגע ארבייטען אין ווארשא. דער דאזיגער פונקט, ווי אויך די פראגע וועגען א קורצערמיניגע הלואה פון 400.000 זל. פון דער לאדזער קאמונאל-באנק צו קאנאליזאציע-צוועקען, האבען ארויסגערופען א לעבעדיגע דיסקוסיע פון פרינציפיעלען צוראקטער: צי טעג דער מאגיסטראט אנטלעגען אויף די דאזיגע הלואות זענען אקציעס פון דער לאדזער טראמוואי-געזעלשאפט?

אין דער דיסקוסיע האבען זיך געגען אין פאר פרוסטעגאנג פרעזידענט זשעמיעגצקי, אינזש. ג. פראשקער, דיר. פאנאנאוויטש, אינזש. וואיזאוודזקי און וויטאפ-פרעז. ד"ר וויעלינסקי. דער לעצטער האט פארטענדירט די שטעלונג פון מאגיסטראט. ווען ד"ר וויעלינסקי האט גערעדט, האבען זשעמיעגצקי, וויטאפ-פרעז. ראפאלסקי, לאזניק קוק, לאזניק ד"ר מאגנאלים און די אנדערע מעהרהייטס-מיטגלידער פון מאגיסטראט גערעדט צווישען זיך, שפעס פערצו-סעמט, געגענשאפט, און זיי דערען ניט גוישענקט אויסטרליך קיין אויפטרעק-זאמקייט.

די הלואה-פארשלאגען פון מאגיס-טראט זענען לסוף אנגענומען געווארען אין דער ערשטער און צווייטער לעזונג. צוליב דעם זענען אין נעכטיגען אונער אפגעהאלטען נעוואהרען 2 זיצונגען.

ראמם. פאנאנסקי רעפערירט דאס דו גוטוואכטן פון ארויסגעבען דורכ'ן מאגיסטראט וועגען פאר די ליפע-ראנען און אונטערנעמען פאר דורכ-געפיהרטע ארבייטען אין צייטשטעלטע בוי-מאטעריאלען. א. ע.

אזא בעשלוס ווערט אנגענומען.

—:0:—

רעפעראט דורך ראדיא פון לאוניק יאעל

הייגט מיטוואך 7.40 א

[ל]אָדזשער טאָגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר נעמט-אָן פון 6 ביז 7 אין אָוונט
ניט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען ניט צוריקגעשיקט.

„Lodzer Tageblatt", Łódź, Piotrkowska 16 Skz. poczt. 16
טעלעפאָנען: רעדאַקציע 100-57, אַדמיניסטראַציע 100-47

...ייזים און שטייערן

...רעזולטאַט, וואָס איז לעצטענס ...פענטליכט געוואָרען וועגען דער ...ווירטשאַפט פון יאָהר 1930/31 ...בודזשעט אויסדרוק פון דער שווע-...מוזאַציע, און וועלכער עס נעפּי-... די מלוכה-פינאַנצען, וועלכע ...שוין גורם געווען דערצו, אַז די ...נג זאָל אין 3 וואָכען נאָכ'ן אָפּ-...ן דעם בודזשעט איהם מוזען ...ענדערען און צוריקציהען די 15-פּראָ-...ע הוספה פאַר די מלוכה-בעאַמ-...ראָץ דעם, וואָס דער פינאַנץ-מי-...ר האָט ערקלערט, אַז צו דעם דאָ-... מיטעל וועט ער זיך ערשט נעמען ...ווען אַלע אַנדערע מיטלען וועלען ... האָבען קיין פעולה.

...לגעמיינע רעזולטאַטען פונ'ם בודזש-...פאַר דער אָפּגעלאָפענער צייט זע-...ין בעקאַנט. נאָך 8 יאָהר פון ...ענדע בודזשעט-העכערונגען, האָט ...עצטע בודזשעט-יאָהר געבראַכט ...צוט פון 53 מיליאָן, טראָץ דעם, ... די הוצאות זענען פאַרקלענערט ... אויף 140 מיליאָן, ווי עס איז ... פאַרגעזעהען און פּרעלימינאַר. ...נדיג זיך נעהענטער צו די בודזשעט-...פּאָזיציעס פון די בודזשעט-חל-... און פאַריגען יאָהר מוזען מיר ...שטעלען א כאַראַקטעריסטישען ... וועלכען מיר האָבען שוין, אגב, ... איינמאָל געזעהען. די אַלגעמיינע ...פון די הכנסות וועלכע שטאַמען ... דריי הויפּט-קוואַלען: שטייערן, ...לען און מאָנאָפּאָלען, האָט בע-... מיט 302 מיליאָן וועניגער, ווי ... געווען פּרעלימינירט. די דאָזיגע ...ציפער איז א נעגיגענדער בעוויז, ...ער בודזשעט איז נישט קיין רעאַ-...עם איז אָבער אויך בעקאַנט, אַז ...ע מיליאָן פון די הכנסות האָבען ... א פאַרקלענערונג. דער צאָל האָט ... א דעפיציט פון 130 מיליאָן, ... און פּרעלימינירט געוואָרען ...ליאָן, און געבראַכט האָט ער ...2 מיליאָן. די סיבה דערפון איז ...נליך דאָס, וואָס אונזער אויס-...האָט זיך זעהר שטאַרק פאַרקלענ-... נישט קיין קלענערען דעפיציט ...עבראַכט די הכנסות פון די מאָ-..., אָנשטאַט 956 מיליאָן הכנסה, ... נאָר געבראַכט 804 מיליאָן. ...וועגען די הכנסות פון שטייער-... געווען די קלענסטע. עס זענען ...רקלענערט געוואָרען די הכ-...ן פון שטעמפּעל-אָפּצאָהל, און א גע-...רקלענערונג האָט זיך אויך ...זען בעי די אַנדערע שטייע-...ם אַזעלכע געביטן, וואָס האָט ... אַ עודף פון הכנסה איז געווען ...ים פון די דירעקטע שטייערען. ...רדזשעט האָבען זיי בעדאַרפט ...ן זענען 668 מיליאָן זל. און פאַקט-...בען זיי געגעבען פיל מעהר — ...אָן.

...קנות, וואָס דרינגען אַרויס פון ... ציפערען זענען זעהר ווירקליך כאַ-...מיש. די דאָזיגע ציפערען גע-...וויזן, אַז אַלע מלוכה-הכנסות, ...ען אויסנאַהמסלאָז פאַרפאַלגרען ...לסעכער אָדער ערגערער ווירט-...ער קאָניונקטור, האָבען זיך ...ען יאָהר פאַרקלענערט אויף 15 ...אָצ. און געוואַקסען זענען נאָר ... הכנסות, וועלכע זענען נישט ...פאַרבונדען מיט דער קאָניונק-...מיט דעם... דרוק פון דער שטייער-... מ'דאַרף ערשט נישט אַדענ-... א בפרטותדיגען צאַפּלען פון די ... שטייערען. וועלכער האָלט

ווירער אַנגעוויזען, אַז דער גרונד-שטייער האָט געגעבען מיט 20 פּראָצענט וועניגער, ווי עס איז געווען פאָראויסגעזעהען, און דער הכנסה-שטייער, דער אומזאַץ-שטייער און די פּראָצענטען פאַר אָפּשלעפען און עקזעקוציע-שטראָפען האָבען דאַגעגען געבראַכט מיט 30 פּראָצ. מעהר, ווי עס איז געווען פּרעלימינירט — אַז מ'זאָל קאָנען פעסטשטעלען, אַז דאָס איז אַ בעווייז פון א צו-שטאַרקער לאַסט אויף די פּלייצעס פון דער בעפעלקערונג. קיין קלאָרערען בעווייז פון דער פעהלערהאַפטיגקייט פון אונזער שטייער-סיסטעם דאַרף מען שוין נישט. וואָרום טראָץ דעם, וואָס די בעפעלקערונג איז פאַראָרעמט געוואָרען, טראָץ דער פאַרקלענערונג פון אומזאַץ, און טראָץ דער ליקווידאַציע פון צעהנדליגער טויזענד קלענערע און גרעסערע אונטערנעהמונגען, און די הכנסות אָפּצאָהלונגען זענען קלענער אפילו פון דעם, וואָס איז געווען פאַרגעזעהען אין פּרעלימינאַר, איז דער אומזאַץ-שטייער און דער הכנסה-שטייער געוואַקסען. דער דאָזיגער וואונדער האָט נאָר געקאָנט געשעהען מיט דער הילף פון דער שטייער-שרויף און די ווילקירליכע אויסמעסטונגען, וואָס שטימען נישט מיט דער פאַקטישער לאַגע.

דאָס, וואָס בעים אויסמעסטען דעם אומזאַץ רעכענט מען זיך נישט מיט דער ווירקליכקייט, מוז זיך זעהר שווערליך אָפּרופען אויף דער אַלגעמיינער ווירטשאַפט צוליב 2 סיבות. אונזער ווירטשאַפטליך לעבען האָט, קודם כל, נישט אין איהר רשות אַזעלכע גרויסע רעזערוו-קאַפּיטאַלען, ווי אין מערב-אייראָפּא און דעריבער פעהלט דאָס געלד, וואָס ווערט אַרויסגעקוועטשט מיט דער הילף פון דער שטייער-שרויף און אַזוי-אַרום מוז פאַראַליזירט ווערען די פּראָדוקציע און דער האַנדעל. פון דער צווייטער זייט ווערט דורך דעם שטייער-דרוק פאַרקלענערט די רענטאַבעלקייט פון אונזערע וואַרשטאַטען, און אַלס רעזולטאַט דערפון, האָבען מיר נישט קיין אויסלענדישע קרעדיטען. און עס איז דאָך נישט קיין ספק, אַז אַ בעסערונג אין דער לאַגע קאָן נאָר אַרונטערקומען דאַן, ווען מיר וועלען האָבען אַ צופלוס פון אויסלענדישען קאַפּיטאַל. דעם רעזערוו קאַפּיטאַל קאָן בעקומען אָדער די מלוכה, אָדער די פּריוואַטע אונטערנעהמונגען. האָפנונגען אויף גרויסע מלוכה-קרעדיטען האָבען מיר זעהר קליינע, סיידען נאָר אַזעלכע מאָנאָפּאָל-טראַנזאַקציעס, ווי די פראַנצויזישע שוועבעלהעלצער-הלוואה, און ווען מען וואָלט שוין זאָגאַר בעקומען אַזאַ קרעדיט, וואָלט ער געווען זעהר טייער, אין די פּראָצענטען זענען זעהר הויכע. בעי אַזעלכע בעדינגונגען וואָלט מען זיך ליבער בעדאַרפט בעמיהען, אַז פּריוואַטע אונטערנעהמונגען זאָלען בעקומען אויסלענדישע קרעדיטען. דער איצטיגער מאָמענט איז זעהר פּאַסיג דערצו. קאַפּיטאַל איז אין אויסלאַנד ביליג, און מען גיט איהם אַוועק אויף זעהר קליינע ציינזען. צו אונז אָבער, ליידער, קומט נישט דער דאָזיגער קאַפּיטאַל, און איינע פון די סיבות איז דאָס, וואָס אונזערע אונטערנעהמונגען רענטירען זיך זעהר וועניג, וואָס עס איז אַ פועל-יוצא פון דער שטייער-פּרעס.

אַ פּאָליטיק, וואָס אַנשטאָט שטייער-הנחות פיהרט זי נאָך איין נייע שטייערען — קאָן נישט דערנעהענטערן דעם זיג איבער'ן קריזיס.

ד"ר ב. זיידען

יודישע נייעס

א יוד אלס רעקטאָר פון פּראַגער דייטשען אוניווערסיטעט

פּראַג. (יטא) דער פּראָפעסאָר פון מעדיצינישען פאַקולטעט ד"ר ע. שטאַרקענשטיין, א יוד, איז איצט געוועהלט געוואָרען אַלס רעקטאָר פון אוניווערזיטעט אויפ'ן אַקאַדעמישען יאָהר 1931/32.

פּראָפ. שטאַרקענשטיין געהערט צו די פיהרענדע מיטגלידער פון דער בני-ברית לאָזשע אין פּראַג.

א בריוו פון פּויפּסט צו א סלאָוואַקישען ראַבינער

פּראַג. (יטא) הרב ד"ר יוסף וויס אין ניישטאַט, וועלכער האָט איבערגעזעצט דעם תנ"ך אין דער סלאָוואַקישער שפּראַך, האָט איבערגעשיקט דער וואַטיקאַנישער ביבליאָטעק דעם ערשטען באַנד פון דער איבערזעצונג.

איצט האָט הרב ד"ר וויס בעקומען אַן אָנערקענענדיגען בריוו פון פּויפּסט, וועלכער דריקט אויס אָנערקענונג פאַר'ן פאַרדינסטפולען ווערק.

אויסצייכנונג פון א יודישען געלעהרטען

אַמסטערדאַם. (יטא) די ליטעראַטור-סעקציע בעי דער קעניגליכער וויסענשאַפטליכער אַקאַדעמיע אין האָלאַנד האָט בעשטימט אַלס איהר מיטגליד-קאָרעספּאָנדענט אין לאָנדאָן דעם יודישען געלעהרטען ד"ר הענרי פראַנקפורט. די האָלענדישע קעניגין האָט בעשטעטיגט די דאָזיגע נאָמינאַציע.

בעראַטונג פון ציוניסטישע מיטגלידער פון דער אגענץ

פּראַג, (יט"א) די נישט-ציוניסטישע מיטגלידער פון דער יודישער אגענץ אין טשעכאָסלאָוואַקייען וועלען — ווי יט"א ווערט געוואָר, — אין קורצען אָפּהאַלטען אַ בעראַטונג, כדי איינצונעמען אַ שטעלונג צו די פּראָבלעמען, וואָס וועלען שטעהען אויף דער טאָגעס-אָרדנונג פון דער צוקונפטיגער סעסיע פון קאָנסיל דער יודישער „אגענץ" אין יולי. ה. י.

אנטיסעמיטען אין די אינדוסטריעלע צענטערן אין סאָוויעט-רוסלאַנד

וואָס האָט פעסטגעשטעלט די אויספאָרשונג פון „אָזעט"?

מאָסקווא. (יטא) דער „אָזעט" האָט לעצטענס דורכגעפיהרט אַן אויספאָרשונג וועגען דער פאַרשפּרייטונג פון אַנטיסעמיטיזם אין די סאָוויעטישע פאַבריקס-צענטערן. אין זיין בעריכט, וואָס איז איצט פאַרעפענטליכט געוואָרען אין דער פּראַוודע, שטעלט פעסט דער „אָזעט", אַז אין גאַנצען סאָוויעטען-פאַרבאַנד הערשט איצט אַן אמת'ע פּלאָג פון בסדר'דיגע אַנטיסעמיטישע אויסבריכען אין די פאַבריקען. נישט בלויז איינפאַכע אַרבייטער, נאָר זאָגאַר אָרגאַניזירטע קאָמוניסטען בעטייליגען זיך אין די אויסשרייטונגען געגען די יודישע אַרבייטער. גאַנץ אָפט זענען דעהרין אַפילו שולדיג די פאַבריקס-אויפזעהער און לאָקאַלע אַרבייטער-קאָמיטעטען.

יודישע אַרבייטער, ווערט געזאָגט אין „אָזעט"-בעריכט, בעטרעפען איצט אַנערך 20 פּראָצ. פון די בעשעפטיגטע אין די 3 שווערע אינדוסטריען. עס הערשט אָבער אַ בעהאַלטענע טענדענץ צווישען די אַרבייטער אין די דאָזיגע אינדוסטריען און נישט זעלטען אויך צווישען די פאַבריקס-דירעקציעס — נישט צוצולאָזען מעהר יודישע אַרבייטער. דעריבער ווערט אויך די יודישע יוגענד געגען שלעכט בעהאַנדעלט. די יוגענדליכע יודען ווערט נישט געגעבען געהעריגע מעגליכקייט אויסצולערנען זיך די ענטשפּרעכענדע פאַכען. זיי לעבען אין שטענדיגע בעוויינונגען און לעדען אָפט הונגער און קעלט.

דער „אָזעט"-בעריכט דערצעהלט וועגען שווערע אַנטיסעמיטישע אָנפאַלען אויף יודישע אַרבייטער אין אַ טשעליאַבינסקער פאַבריק. לכתחילה האָט די פאַבריקס-דירעקציע גאָרנישט געטאָן, כדי צו מאַכען דערצו אַ סוף. ערשט ווען מיט דעם ענין האָט זיך פאַראינטערעסירט דער טשעליאַבינסקער קאָמיטעט פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, איז בעשטימט געוואָרען אַ קאָמיסיע און אין רעזולטאַט פון דער דורכגעפיהרטער אויספאָרשונג זענען איינגע אַנטיסעמיטישע רעדעל-פיהרער צוגעצויגען געוואָרען צו געריכטליכער פאַראַנטוואָרטליכקייט.

מאָסקווא. (יטא) „טריבונא", דער אָרגאַן פון „אָזעט" פאַרעפענטליכט א קאָרעספּאָנדענץ פון סעוואַסטאָפּאָל, פון וועלכער עס איז צו זעהען, אַז דער אַנטיסעמיטיזם איז בעזונדערס פאַרשפּרייט צווישען דעם יונגען דור רוסישע אַרבייטער, בעת די עלטערע אַרבייטער בעציהען זיך, להיפוך, טאָלעראַנט לגבי זייערע יודישע חברים. דער אַנטיסעמיטיזם צווישען דער רוסישער יוגענד, בעקלאָגט זיך דער קאָרעספּאָנדענט, שטערט בעדייטענד דעם אינדוסטריאַליזאַציע-פּראָצעס פון די יודישע לערן-יונגלעך. די יודישע יוגענד ציהט זיך אָפט אַליין צוריק פון אינדוסטריאַליזאַציע אויף די בעזונדערע געביטען פון פאַבריקס-לעבען. פיל פון די יודישע בחורים חלום'ען וועגען אומקעהרען זיך אין זייערע אַלטע היימען, וואו זיי האָבען וועניגסטענס געגאָסען פון געזעלשאַפטליכער גלייכהייט.

אנטיסעמיטישער אינצידענט

מיט א סאָציאַל-דעמאָקראַטישען דעפּוטאַט אין פּרייסישען לאַנדטאַג

בערלין, (יט"א) דער פּרייסישער לאַנדטאַג האָט אויף זיין לעצטער זיצונג בעהאַנדעלט א גאַנץ אונגעוועהנליכען פאַל מיט אַ סאָציאַל-דעמאָקראַטישען דעפּוטאַט. עס האָט זיך געהאַנדעלט וועגען אַרויסגעבען דעם געריכט דעם סאָציאַל-דעמאָקראַטישען דעפּוטאַט וואָלקע, וועלכער האָט פיזיש בעליידיגט דעם יודישען סוחר אין שטעטין הירשפעלד. די לאַנדטאַג-קאָמיסיע האָט זיך אַרויסגעזאָגט געגען אויפהייבען דעם אימוניטעט.

דער געריכטס-אָפּגעבער אויף דעם פּלענום פון לאַנדטאַג, דער קאָמוניסטישער דעפּוטאַט קאַספּער האָט מיטגעטיילט, אַז דעפּ. וואָלקע האָט אין אַ עפענטליכען לאָקאַל בעפאַלען דעם סוחר הירשפעלד און אָהן שום גרונד בעוואָרפען איהם מיט שימפּפוואָרטער ווי „אָפּגעפרעסטער יודען-יונג", „פאַרלויזטער יוד" א. א. וו. און איהם געגעבען אַ זעץ מיט'ן פויסט אין געזיכט. דער בעריכטס-אָפּגעבער האָט ערקלערט, אַז זיין פראַקציע איז פּרינציפּיעל געגען אַרויסגעבען דעפּוטאַטען דעם געריכטס-מאַכט, פון די סאָציאַל-דעמאָקראַטען וואָלט מען אָבער אין דעם פאַל געקאָנט ערוואַרטען, אַז זיי וועלען צוליב אַנטיסעמיטיזם-געפיהלען ערלויבען צו פאַרפיהרען א פּראָצעס געגען זייער א מיטגליד.

שאַרף געטאַדעלט די האַנדלונג פון דעפּ. וואָלקע האָט אויך דער פאַרשטעהער פון דער שטאַאַטס-פּאַרטיי דעפּ. גושקע. די אָפּשטימונג וועגען דעם ענין אויף דעם פּלענום פון פּרייסישען לאַנדטאַג וועט פאָרקומען דעם 13. מאַי.

—oSo—

וואָס גרייטען צום דרוק די יודישע שרייבער אין סאָוו.-רוסלאַנד

מאָסקווע, (יט"א) דער מינסקער „אָקטיאַבר" ברענגט פאָלגענדע אינפאָרמאַציעס וועגען דעם, וואָס עס גרייטען איצט צום דרוק די יודישע שרייבער אין ראַטען-פאַרבאַנד: איציק פעפער גרייט צו אַ באַנד פּאָעמען אויף טעמעס, וואָס זענען פאַרבונדען מיט דער סאָציאַליסטישער אויפבוי-אַרבייט, ה. גילדין אַרבייט איצט איבער פאָלגענדע פּאָעמען: „דניעפּער-סטראָי", „קאָלעקטיוויזאַציע", „קלאַסענקאַמף", „אין א יודיש שטעטעל" און „סטאַלין", א. קושניראָוו גרייט צו א ראָמאַן „די געגעראַטענע ליניע" וועגען דעם אַנטייל פון דער יודישער יוגענד אין דער אויפבוי-אַרבייט. הערש דעמ שרייבט איצט קישיניאָוו א באַנד נאָוועלען וועגען לעבען און [illegible] באַסיין. פּרץ מאַרקיש גרייט צו א נייע פּאָעמע, געווידמעט דעם דניעפּראָסטראָי א. נ. „פינף און פיער". דאָס וועט זיין דער לעצטער באַנד פון דער טרילאָגיע וועגען דער אָקטאָבער רעוואָלוציע. בידעבער-קרוג און סאָציאַליסטישע אויפבוי.

שכנא עפּשטיין גרייט צו 3 בענדער זכרונות א. נ. „אין לאַנד פון סאָציאַליסטישער רעוואָלוציע", מ. טייטש שרייבט א באַנד נאָוועלען וועגען דער יודישער יוגענד אין די קויהלען-גרובען פון דאָנבאַס, א. וועוויאָרקא גרייט צו א דראַמע וועגען קאָלעקטיוויזאַציע און דעם קאַמף צווישען רעכטע און לינקע טענדענצען, א באַנד קינדער ערצעהלונגען פון חנה לעווין א. נ. „יונגע בויער" ווערט שוין געדרוקט.

די אַלע אויסגערעכענטע ווערק וועלען ערשיינען אין צענטראַלען אוקראַינישען פאַרלאַג.

אויפנאַהמע פון דייטשע אויסערן-מיניסטעריום לכבוד דעם דירעקטאָר פון דער טעלעגראַפען-אַגענטור ה' יעקב לאַנדאַ

בערלין, (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם אויפענטהאַלט פון הויפּט-דירעקטאָר פון דער יודישער טעלעגראַפען-אַגענטור ה' יעקב לאַנדאַ אין דייטשלאַנד, האָט דאָס דייטשע אויסערן-מיניסטעריום געגעבען לכבוד דירעקטאָר לאַנדאַ א פרישטיק אין האָטעל „קייזערהאָף". אין דער אויפנאַהמע האָבען זיך בעטייליגט מיניסטעריאַל-דירעקטאָר ריקהאָף, פּרעסע-שעף פּראָפ. צעכלין, לעגאַציאָנס-ראַט פּראָפ. זאָבערנהיים און אַנדערע הויכע בעאַמטע פון אויסערן-מיניסטעריום. פון יודישען צד זענען געווען אָנוועזענד צווישען אַנדערע פאָלגענדע פערזענליכקייטען: פּראָפ. ד"ר איינשטיין, [illegible], קורט בלומענפעלד, ד"ר אַלפרעד וויענער, לעאָ סימסאָן, געאָרג מיץ, ד"ר בערנהאַרד קאַהן און ד"ר מאַרק ווישניצער.

עס זענען אויך פאָרגעקומען אויפנאַהמען אין דער בני-ברית-לאָזשע א. נ. יוליוס פענבעל, מיט'ן אָנטייל פון ה' הענריך שטערן און ראַבינער ד"ר פיינקעל. פאַרשטעהער פון פאַרשידענע ריכטונגען האָבען אָנגעוויזען אויף דער וויכטיגער בעדייטונג פון יט"א אין שאַפען די [illegible], אויף וועלכע עס איז אָנגעוויזען די יודישע בעפעלקערונג אין דייטשלאַנד און אַנדערע לענדער.

דער פאַראיין פון יודישער פּרעסע אין בערלין גרייט צו א פאַרזאַמלונג אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אָנוועזענהייט פון ה' יעקב לאַנדאַ.

—oSo—

צוויי פּאָרטרעטען

פון מאַקסים גאָרקי

לענין

אין מאָסקווע איז לעצטענס ערשינען א בוך פון מאַקסים גאָרקי וועגען לענינ'ען.

לענינ'ס פּאָרטרעט האָט גאָרקי צוויי מאָל געצייכענט — אין יאָהר 1917 און אין יאָהר 1931. מאַכט מען אַ פאַרגלייך צווישען די צוויי פּאָרטרעטען, קומט אויס דער ענין אַביסעל פיקאַנט.

1.

אין אַן אַרטיקעל פון 23. נאָוועמבער יאָהר 1917 אין דער סאָציאַליסטישער צייטונג „נאָוואַיאַ זשיזן" שרייבט גאָרקי:

וולאַדימיר לענין פיהרט-איין אין רוסלאַנד דעם סאָציאַליסטישען רעזשים לויט נעטשאַיעוו'ס מעטאָדען — „מיט'ן גאַנצען אויספאַהר און דורך אַלע בלאָטעס".

לענין, טראָצקי און יענע אַלע, וואָס קריכען מיט זיי צוזאַמען אין דער בלאָטע זענען, פונקט ווי נעטשאַיעוו, איבערצייגט, אַז דעם רעכט קאָן מען אַמבעסטען צוציהען צו זיך דורך שענדען זיין כבוד און מען האָלט אין איין קאַלטבלוטיגען מעטאָדישען שענדען דעם רוסישען מענשען אין די רעוואָלוציע דעם אַרבייטער-קלאַס, ווידער, שטופּט מען צו אָרגאַניזירען בלוט-בעטער, פּאָגראָמען, אַרעסטירען אַזעלכע אומשולדיגע פּערזאָנען, ווי קאַרטאַשאָוו, בערלאַצקי, קאָנאָוואַלאָוו א. אַנד.

נאָכדעם ווי מען האָט דעם פּראָלעטאַריאַט דערפיהרט מבטל צו מאַכען די פרייהייט פון דער פּרעסע, האָט לענין מיט זיין חבריא צוגענומען בעי די אַזוי גערופענע פיינד פון דער דעמאָקראַטיע די פרייהייט פון וואָרט, דראָהענדיג מיט הונגער און מאָרד יענע, וואָס אָנערקענען נישט זיין דעספּאָטיזם פון לענין — טראָצקי. די דאָזיגע „פיהרער" בערעכענען דעם דעספּאָטיזם פון ברוטאַלער קראַפט, געגען וועלכען עס האָבען דורות לאַנג געקעמפט די בעסטע קרעפטען פון לאַנד.

גלייבענדיג, אַז זיי זענען נאַפּאָלעאָנ'ס פון'ם סאָציאַליזם, דערפיהרען די לעניניסטען די דעסטרוקציע אין רוסלאַנד ביז צו דער לעצטער מדרגה. דאָס רוסישע פאָלק וועט פאַר דעם מוזען בעצאָהלען מיט א ים בלוט.

פערזענליך איז לענין א מענש פון אויסערגעוועהנליכער קראַפט: ער איז אין משך פון פינף און צוואַנציג יאָהר געשטאַנען אין דער ערשטער ריה פון די יענע, וועלכע האָבען געקעמפט פאַר'ן טריומף פון סאָציאַליזם. דאָס איז איינע פון די אַמטעסטען ענערגישע פיגורען פון דער אינטערנאַציאָנאַלער סאָציאַל-דעמאָקראַטיע. זעהר בעגאַבט בעזיצט ער אַלע מעלות פון א „פיהרער", נעמליך: די נויטיגע אומאָראַלישקייט, וואָס פאָדערט זיך פאַר אַזאַ ראָל, און די „פאַראַכטונג" פון א באַרין (פּריץ) לגבי דעם לעבען פון די פּשוט'ע מאַסען.

לענין איז גלייכצייטיג א „פיהרער" און א רוסישער „באַרין". ער האָט געוויסע מאָראַלישע שטריכען פון דעם דאָזיגען אָפּגעלעבטען קלאַס און דערפאַר ערלויבט ער זיך צו מאַכען מיט'ן רוסישען פאָלק שווערליכע פּרובען, וואָס זענען לכתחילה פאַראורטיילט אויף א דורכפאַל. אויסגעמאַטערט און אונטערגעמוטשעט דורכ'ן קריג האָט דאָס רוסישע פאָלק שוין געבראַכט טויזענדער קרבנות און וועט נאָך ברענגען צעהנדליגער טויזענדער קרבנות, וואָס וועט איהם אָפּשוואַכען אויף א לענגערע צייט.

אָט די אומפאַרמיידליכע טראַגעדיע שרעקט אָבער נישט אָפּ לענינ'ען, דעם שקלאַף פון דער דאָגמע און זיינע אַנהענגער און מיטהעלפער — זיינע שקלאַפען. דאָס לעבען אין זיין גאַנצען פאַרנעהם און אינהאַלט איז לענינ'ען פרעמד; ער איז פון די מאַסען ווייט; ער האָט צווישען זיי קיינמאָל נישט געלעבט. דאַגעגען האָט ער זיך פון ביכער געלערנט, ווי אַזוי די מאַסען צו רייצען, ווי אַזוי — און דאָס איז דאָך דאָס לייכטסטע — צו וועקען זייערע אינסטינקטען.

פאַר א לעניניסט איז דער אַרבייטער-קלאַס דאָס זעלבע, וואָס גוס-אייזען פאַר דעם מעטאַלורגיסט. די פראַגע איז אָבער צי קען מען אויף דעמזעלבען אופן אויספורמען א סאָציאַליסטישען שטאַאַט? לויט אַלע וואָהרשיינליכקייטען איז דאָס אוממעגליך. אָבער פאַר וואָס זאָל מען נישט פּרובען? מיט וואָס ריזיקירט לענין, ווען זיין פּרוב וועט זיך נישט איינגעבען?

ער אַרבייט ווי אַ כעמיקער אין אַ לאַבאָראַטאָריום, מיט דעם אונטערשיד, וואָס דער כעמיקער אַרבעט מיט טויט-מאַטעריאַל און זיין אַרבייט פאַרשפּרייט און פאַרבעסערט שפּעטער דאָס לעבען, דאַן ווען לענין מאַכט זיינע עקספּערימענטען איבער לעבעדיגע מענשען און דערפיהרט די רעוואָלוציע צו פאַרניכטונג.

די בעוואוסטזיניגע אַרבייטער, וואָס געהען נאָך לענינ'ען דאַרפען פאַרשטעהן, אַז מען געהט איצט מאַכען מיט'ן רוסישען אַרבייטער קלאַס א גרויזאַמען עקספּערימענט, וואָס וועט חרוב מאַכען די בעסטע אַרבייטער-כוחות און אויף א לאַנגע צייט אָפּשטעלען די נאַטירליכע ענטוויקלונג פון דער רוסישער רעוואָלוציע.

2.

א פראַגמענט פון גאָרקי'ס אַן אַרטיקעל אין דער „איזוועסטיא" פון 22 יאַנואַר 1931.

אין יאָהר 1918, גלייך נאָך דעם אָנפאַל אויף לענינ'ען, האָב איך אַרום אין רוסלאַנד נישט בעמערקט און אפילו פון דער ווייטענס נישט געזעהן. ווען איך בין געקומען איהם מבקר חולה זיין, האָט ער קוים געקאָנט רירען מיט דער האַנט און מיט'ן קאָפּ, וואָס איז געווען דורכגעשאָסען דורך א קויל.

ווען איך האָב אויסגעדריקט מיין פאַרדרוס געגען דעם פאַרברעכער, האָט ער מיט א מידער שטימע בעמערקט:

— וואָס ווילט איהר? עס איז א קאַמף. יעדער טוט, ווי ער פאַרשטעהט.

אונזער בעגעגעניש האָט געטראָגען א זעהר פריינדליכען כאַראַקטער. די קליינע דורכדרינגענדע אויגען פונ'ם טייערען אילוטש האָבען דאַן געקוקט מיט דער תמימות'דיגקייט פון א „פאַרפלאָנדזשעטער שאָף". זיין צושטאַנד האָט בעי מיר געוועקט טיף מיטגעפיהל. עטליכע מינוט זענען אַריבער אין אונהאַלטסרייכען שטילען שווייגען. פּלוצלונג האָט ער זיך עפּעס אַזוי ווי אויפגעכאַפּט און געזאָגט:

— ווער ס'איז נישט מיט אונז איז געגען אונז: מענשען זאָלען שטעהן מן הצד פון דער געשיכטע, איז א פאַנטאַזיע. אויב אַמאָל איז אַזאַ פאַל געווען מעגליך, איז דאָס איצט אויסגעשלאָסען. אַזעלכע זענען פאַר קיינעם נישט נוצליך. אַלע מענשען, ביז'ן לעצטען מוזען אַריינגעצויגען ווערען אין שטורם פון

(ענדע — זייט 6)

דער נייער קהלות-סטאַטוט אין איטאַליען

אָנדערקענונגס-מעדאַלען פון דער יודישער בעפעלקערונג

(יטא) אין גרויסען זאַל פון ... יודישער קהלה אין פלאָרענ-...פענטליכע אויפנאַהמע לכבוד ...ויזער סענאַטאָר בעריא און די ... פון דער רעגירונגס-קאָמיסיע, ...אָט אויסגעאַרבייט דאָס נייע ...געזעץ וועגען דער אָרגאַניזאַציע פון די ...הלות אין איטאַליען. אויף דער ... זענען איבערגעגעבען געוואָרען ...מיטגלידער פון דער קאָמיסיע ... אָנדערקענונגס-מעדאַלען אַלס ...דאַנק-צייכען פון דער יודישער ...נג אין איטאַליען. די מעדאַלען ... געוואָרען פּראָיעקטירט דורך ...שען בעריהמטען סקולפּטאָר ...רבי און שטעלען פאַר אויף ... די לוחות און די מנורה און ... צווייטער זייט די אויפשריפט ...נג וויקטאָריאָ עמאַנועלע III ...ונגס-שעף בעניטאָ מוסאָליני ... קהלות פון איטאַליען אַלס ... פון געזעץ פון 30/10 1930". ... פון דער יודישער געמיינ-...ם האָט בעגריסט די מיטגלידער פון דער קאָמיסיע דער רעגירונגס-קאָמיסאַר פאַר דער רוימער קהלה אַדוואָקאַט בעלום דאַוונא, וועלכער האָט אויך בעטאָנט, אַז דאָס נייע געזעץ בעדייט דעם אָנהויב פון אַ נייער תקופה אין לעבען פון די יודישע קהלות אין איטאַליען. אַלע פערזאָנליכע האָבען געמאַכט א וואַרעמע אָוואַציע דעם אַדוואָקאַט א. סערעני, וועלכער איז איבער 35 יאָהר געשטאַנען אין דער שפּיץ פון דער רוימער יודישער קהלה.

צום שלום, נאָכ'ן צוטיילען די אָנדערקענונגס-מעדאַלען די מיטגלידער פון דער קאָמיסיע, זענען געלעזען געוואָרען די פיל טעלעגראַמען, וואָס זענען צוגעשיקט געוואָרען פון איטאַליען און פון אויסלאַנד. בעגריסונגס-טעלעגראַמען האָבען געשיקט אַלע וויכטיגסטע יודישע געמיינדען אין איטאַליען, דער אויבער-ראַבינער פון ענגלאַנד הרב ד"ר הערץ, דער אויבער-ראַבינער פון פראַנקרייך הרב ליעווי, נחום סאָקאָלאָוו און פּראָפ. ווייצמאַן.

צוזאַמענפאָהר פון שווייצאַרישע ציוניסטען

גענף, (יט"א) דער 37-טער צוזאַמענפאָהר פון שווייצאַרישען ציוניסטישען פאַרבאַנד, וועלכער איז פאָרגעקומען אין בערן, האָט אָנגענומען אַ פּאָליטישע רעזאָלוציע, אין וועלכער ער נעמט צו קענטניש מאַקדאָנאַלד'ס בריוו צו ד"ר ווייצמאַן און דריקט אויס פאַרטרויען ד"ר ווייצמאַנ'ען.

די רעוויזיאָניסטישע דעלעגאַטען האָבען זיך אין די אַרבייטען פון דער קאָנפערענץ נישט בעטייליגט. זיי האָבען פאַרלאָזען די קאָנפערענץ גלייך נאָך דער ערשטער זיצונג, נאָכדעם ווי עס איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען זייער פאָרשלאָג, אַז דער פּונקט וועגען צוקונפטיגען ציוניסטען-קאָנגרעס, וועלכען עס האָט געזאָלט האַלטען דער אָנהענגער פון ווייצמאַן-ריכטונג ד"ר בעקער, זאָל אָפּגענומען ווערען פון סדר-היום אָדער מען זאָל לכל הפחות ערטיילען די רעוויזיאָניסטען א האַלב-שעה'דיגען קאָרעפעראַט.

לאָדז 13. מאַי 1941
מיטוואָך, כ"ז אייר תרצ"א פ' במדבר
זון אויפג. גג. 3.4?
זון אונטערג. אנג. 7.16

טאָג-בראַניק

קאַנאַליזאַציע-הלוואה

מיניסטער קוביצקי האָט מסכים געוועזן, אַז די פֿאַרזיכערונגס-אַנשטאַלט פֿאַרא גײַסטיגע אַרבעטער זאָל געבן דעם לאָדזער מאַגיסטראַט אַ הלוואה פֿון 1 מיליאָן 250.000 זל. אויף קאַנאַליזאַציע-אַרבעטן. הײַנטיגע וואָך וועט שוין דער מאַגיסטראַט בעקומען די ערשטע ראַטע פֿון דער הלוואה און ער וועט צוטרעטן אַנגאַזשירן די ערשטע גרופּען קאַנאַליזאַציע-אַרבעטער.

גייסטיג קראַנקער
זיך אויפגעהאַנגען

(§) אין דאָרף יענדזשעיאָוו האָט דער כאַלמוס אין זײַן שײַער געפֿינען הענגען אויף אַ שטריק דעם 60-יעהריגען סטאַניסלאַוו שקלאַרטשיק, אַ גײַסט-סטרױזש, וועלכער האָט געליטען פֿון שגעון-אַטאַקען.

פֿון לאָדזער האַנדעלס-געריכט
—:0:—

2 נייע באַנקראָטען; רעגולאַציע

(5) דאָס געריכט האָט גענומען ערקלערט אַלס באַנקראָט שלום ערעלמאַנען, געשעפֿט פֿון אינמראַליגאַטאָרען צודאַטען אויף פּעטריק. 26. צו דער אָנקלאַגע זענען בײַגעלעגט געוואָרען 6 פּראָטעסטען אויף 1700 זל.

אַלס ריכטער-קאָמיסאַר איז בעשטימט געוואָרען יאַקוב ליבראַך, אַלס קוראַטאָר אַדוו. סטאַניסלאַוו פּרוכנאַרטען, ערעלמאַן איז איבערגעגעבען איטער פּאָליצײַאישע אויפֿזיכט. ער מוז זיך מעלדען 1 מאָל אין וואָך.

* * *

אינטער אַן'אויפֿאַדלאַשטש איז אויך געשטעלט געוואָרען עדוואַרד טעלאַטיצקי פֿערקויפֿט - אונטערנעמונג פֿון שרייבמאַשינען און ביוראָ-אַרטיקלען אויף פּעטריקאָווער 48. דער באַנקראָט איז ערקלערט געוואָרען אויף זײַן אײגענער ביטע.

צוליב'ן קריזיס האָבען טעלאַטיצקי'ס אָפּנעמער געלאָזט פּראָטעסטירען וועקסלען פֿאַר סחורה. אַזוי אַרום האָט ער געהאַט שאַדען 15.000 זל. אויף 68 פּראָטעסטען.

ריכטער - קאָמיסאַר איז קאַוועצקי, קוראַטאָר אַדוו. יוזעף פֿײַנבערג. טעלאַטיצקי דאַרף זיך מעלדען צו דער פּאָליצײַ אײן מאָל וועכענטליך.

* * *

שמואל לאַנדוי און ליבוש גליקסמאַן, וועלכע פֿאַבריצירען און פֿערקויפֿען מאַנופֿאַקטור-סחורות אונטער דער פֿירמע „שמואל לאַנדוי און שותפים" (פּעטריקאָווער 69) האָבען פֿון יולי פ. י. גענאָמען פֿון אַ „נאַדזאָר".

אין אַקטאָבער האָט די פֿירמע געבעטען אַן'ערלויבניש צו רעגולירען אויף 50 פּראָצענט, בעצאָהלט אין 20 חדשים. היות ס'איז נישט געווען זיכער, צי די 50 פּראָצענטיגע רעגולאַציע וועט נישט בע'עולה'ן די קרעדיטאָרען, האָט דאָס געריכט בעשלאָסען צו רופֿען אַן'עקספּערט צו אונטערזוכען דעם פֿערמעמעגען פֿון דער פֿירמע. דער עקספּערט האָט איַערקענט, אַז מען קאָן ערלויבען רעגולירען אויף די דערמאָנטע בעדינגונגען. די מעהרהײַט קרעדיטאָרען האָט זיך אַרויסגעזאָגט פֿאַר דעם אָפּמאַך, וועלכען דאָס געריכט האָט גענומען בעשטעטיגט. דער „נאַדזאָר" איז סקאַסירט.

פֿערזאַמלונג פֿון קרעדיטאָרען פֿון לאָדזער האַנדעלס-באַנק
„װקלאַדעו זאָלען אויסגעצאָהלט װערען"

אויף הײַנט האַלב 9 אָוונד איז צונויגערופֿען געוואָרען אַן'אויסערגעוועהנליכע אַלגעמיינע פֿערזאַמלונג פֿון די קרעדיטאָרען פֿון דער לאָדזער האַנדעלס-באַנק. װעגען די וויכטיגע מיטלען בנוגע דעם באַנקראָט פֿון דער באַנק.

די פֿערזאַמלונג וועט פֿאָרקומען אויף פּעטריקאָווער 86, אין לאָקאַל פֿון דער קרעדיטאָרען - פֿערײניגונג.

* * *

ווי מיר הערען, בעמיהט זיך די דירעקציע און די פֿערוואַלטונג פֿון דער האַנדעלס-באַנק, נישט צו דערלאָזען, אַז די באַנק זאָל דעפֿיניטיוו ערקלערט ווערען אַלס באַנקראָט. די הויפּט-אַקציאָנערן זאָגען צו זיך צו בעמיהען, אַז עס זאָלען געצאָהלט ווערען די ווקלאַדען.

מאָרגען בײַנאַכט ווערט אײנגע[...]
דער נײַער פֿאָהר-פּלאַן אויף די [...]

דעם 15. ד.ח. וועט שוין גילטיג זײַן דער נײַער זומער-פֿאָהר-פּלאַן, וואָס זעהט פֿאָר אַ רייהע קאָמוניקאַציע-פֿערלײַכטערונגען: דער צוג פֿון קראָקאָ קיין לאָדז, וואָס איז אָפּגעגאַנגען 5 מינוט נאָך 12 בײַנאַכט וועט איצט אָפּגעהן פֿון קראָקאָ מיט 20 מינוט פֿריהער. אויך דער צוג פֿון לאָדז קיין קראָקאָ וועט אָפּגעהן מיט אַ האַלבע שעה פֿריהער.

דער צוג קיין טוירען וועט אָפּגעהן [...] מיט אַנדערטהאַלבען שע[...] ביז אָהער. דער צוג קיין [...] וועט אָפּגעהן 20 מינו[...] נאַכט; דער צוג וואָס [...] 10 מיט 20 אָוונד וועט [...] 45 מינוט אָוונד; דער [...] אָם 19.30 אָוונד, וועט [...] אָוונד.

קיין פּויזען דורך [...] קאָוו וועט געהן אַ נײַער [...] שא 11 אַ זייגער 25 מי[...]

ספּאָרט-פֿײַערונגען אין ס[...]

דאָס 12, 13, 14 יוני וועט אין דער זומער-רעזידענץ אין ספּאַלאַ פֿאָרקומען אַ גראַנדיעזע פֿײַערונג פֿון אַלע קרײַז-ספּאָרט-קאָמיטעטען אין גאַנצען לאַנד. דאָס וועט זײַן אַ פֿאַרמעגרייכע, אינטע[...] רעסאַנטע רעוויע פֿונ'ם [...] אין פּוילען. אין די [...] וועלען זיך בעטייליגען [...] ספּאָרטלער.

פֿון הילפֿס-פֿעראיין „תומכי-או[רחים]"

אין אָנוועזענהייט פֿון אַ גרעסערער צאָהל מיטגלידער איז זונטאָג פֿאָרגעקומען די גענעראַל - פֿערזאַמלונג פֿון „תומכי אורחים". די פֿערזאַמלונג עפֿענט פּרעזעס ה' וו. מאַרקוספֿעלד, אַלס פֿאָרזיצער ווערט געוועהלט ה' יוסף בעכער אַלס אַסעסאָרען די ה"ה נחמן געמבי[נ]סקי, זלמן ציטרין, און [...] זעראָוויטש, די אָנווע[...] דורך אויפֿשטעהען פֿ[...] לעצטענס פֿאַרשטאָרבענ[ע] מיטגלידער ר' אלי קאַר[...] גליד ר' אלימלך בראָ[...]

דער סעקרעטאַר גיט [...] טעטיגקייטס-בעריכט [...] 15 מאָנאַטען: די קיך [...] צײַט אַרויסגעגעבען [...] און יום טובים-מאָהלצײַ[טן] פֿערזאָן אויפ'ן אָרט צו [...] פֿאַמיליעס האָבען אָה[...] מאָהלצײַטען. 795 בע[...] האָבען בעקומען אַה[...] און נאַטור (מתן בסתר) [...] האָבען ווינטער גענאָס[...] לען-פֿערטיילונגען די [...] פּסח-אַקציע האָט אַ[...] פֿאַמיליעס, וועלכע [...] פּראָדוקטען אויף גאַנ[...] פֿערזאָנען, מענער אין [...] געגעסען אין דער [...] קיך, וואָס איז געווע[ן] אין ענגלישען זאַל. פֿעראיין האָט בעטרא[...] מיט 79 גר. פּראָדוקטען פֿון 8000 זל. הוצאה[...] אויף 32,566.48 זל.

דער בעריכט ווערט [...] ווויזאָנס-קאָמיסיע בעש[...] ווי ס'רעדען די ה"ה [...] ריש ליפּשיץ, מענד[...] פּרעזעס וו. מאַרקוספֿעל[ד] געדריקט אַ דאַנק [...] וואַלטונג.

אין דער נײַער פֿער[...] געוועהלט די ה"ה וו[...] יוסף בעכער, מאַטעל[...] מענדעל ווײַנטראַ[...] בערג, יצחק זאַלץ, [...] משה אָפּמאַן, יחיאל [...] רעוויזיאָנס-קאָמיסיע: [...] באַרד, בנפֿיון זאַלי[...] מינטוס. קאַנדידאַטען [...] דוד זילבערבערג.

1-טער לאַנד-צוזאַמענפֿאָהר
פֿון אַלגעמיינעם פּראָפֿ. פֿעראײן פֿון האַנדעל און ביוראָ-אַנגעשטעלטע אין פּוילען

דער אַלגעמיינער פּראָפֿ. פֿעראײן פֿון האַנדעל- און ביוראָ-אַנגעשטעלטע אין פּוילען איז הײַנט דער אײנציגער צענטראַליזירטער קלאַסען-פֿעראײניגונג, וואָס רעפּרעזענטירט די וועט-גרעסטע מעהרהײַט יודישע אַנגעשטעלטע בײַ אונז אין לאַנד. דער דאָזיגער פֿעראײן איז אָנגעשלאָסען אין דער צענטראַל-קאָמיסיע פֿון די פּראָפֿ. קלאַסען-פֿעראײנען אין פּוילען, ווי אויך פֿון די פּראָפֿעסיאָנעלען אַנגעשטעלטען אינטערנאַציאָנאַל (אַמסטערדאַם). דער פֿעראײן האָט אָפּטיילונגען אין אַלע גרויסע שטעט אין פּוילען.

דעם 22 און 23 מאַי (שבועות) קומט פֿאָר אין וואַרשא דער ערשטער לאַנד-צוזאַמענפֿאָהר פֿון די האַנדעל און ביוראָ-אַנגעשטעלטע, אין וועלכען ס'וועלען זיך בעטייליגען פֿאָרשטעהער פֿון כמעט אַלע גרויסע שטעט פֿון פּוילען.

דער צוזאַמענפֿאָהר וועט בעטראַכטען אַ גאַנצע רייהע זעהר וויכטיגע פֿראַגען, וואָס אינטערעסירען די אַנגעשטעלטע און ס'איז דעריבער נישט קײן וואונדער וואָס די גרויסע פֿעראינטערעסירונג, וואָס דער צוזאַמענפֿאָהר האָט אַרויסגערופֿען.

אַפּקלאַנגען פֿון אָנפֿאַל אויף גייער'ס ראַיאָן

(ר) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אָנפֿאַל אויפ'ן יודישען סוחר אין גייער'ס ראַיאָן, האָט די פּאָליצײַ דורכגעפֿיהרט אָנגעבלאָזע און אַרעסטירט פֿיל פֿערדעכטיגע חברה-לײַט.

זינדיגע ליבע

(ד) אין זאַנק-גרובען, ראָוועז און מיסקאָמאָנס האָט מען געפֿונען 4 דערשטיקטע נײַ-געבוירענע קינדער. די „האַרצינע" מאַמעס ווערען געזוכט.

יונג יודיש מיידעל סמ'ט זיך אויפ'ן קבר פֿון איהר פֿאַטער
די מוטער איז אין אַמעריקאַ און וויל פֿון דער טאָכטער נישט וויסען

(.) אויפ'ן יודישען בית-עלמין האָט זיך נעכטען פֿריה אָפּגעשפּילט אַ רייהע רעגעהן טראַגעדיע.

אַ סך האָט, דורכגעהענדיג צווישען די קברים, בעמערקט, ווי אויף איינעם אַ קבר ליגט אַ יונגע פֿרוי אָהן סמנים פֿון לעבען. אַן'איבערגעשראָקענער, האָט ער אַלאַרמירט די „גוטע הילף" און ס'איז פֿעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די אונבעקאַנטע האָט זיך פֿער'סמ'ט מיט יאָדינע. זי איז תיכף אָפּגעפֿיהרט געוואָרען אין שפּיטאַל.

די פּאָליצײַאישע אונטערזוכונג האָט אַרויסגעוויזען, אַז די זעלבסטמערדערין איז די 20-יעהריגע שרה נערמעל פֿון פּאָלודניאָוואַ 25.

מיט 2 יאָהר צוריק האָט געמעל פֿערלוירען איהר פֿאָטער. די מוטער איז אַרויסגעפֿאָהרען קיין אַמעריקאַ און צו דעם עלענדען מיידעל אפֿילו אַ בריוועל נישט געשריבען.

אַ פֿערביטערטע און פֿערצווייפֿעלטע איז זי נעכטען פֿריה אַוועק אויפ'ן בית-עולם און אויפ'ן קבר פֿון איהר פֿאָטער זיך דאָס לעבען גענומען.

בײַ איהר איז געפֿונען געוואָרען אַ בריף, אין וועלכען זי שרײַבט, אַז אויב מען וועט זי אָפּראַטעווען, וועט זי זיך נאָכאַמאָל סמ'ען.

לאָדזער יודיש קאַמעראַל-טעאַטער
אַל. 1-טער מאַי 2. ● דירעקטאָר דוד צעלמייסטער.
גאַסטשפּילען פֿון דוד הערמאַן-טעאַטער
מיט'ן אָנטייל פֿון פּרעמיער פֿון דער „ווילנער טרופּע" יוסף קאַמען
הײַנט מיטוואָך 8.30 אָוונט און וויטערדיגע טעג פֿון 1 ביז 4.50 זל.
דער טויבער
דראַמע אין 3 אַקטען פֿון דוד בערגעלסאָן.
ס'שפּילען:
שמעון ביק — זלמן הירשפֿעלד — לייקע אַ דינסט-מיידעל
מאַדאַם ביק — בת-שבע — ביי די ביק'ס
מענדיל, זיין זוהן — מיכאל מעטינגער — רבקה נצרה
יאַסעלע בעכבאַס — יחיאל ראַקאָוו — יואליק — באַשע קאַהאַן
טויבער — יוסף קאַמען — נאַדזיראַטעל — יעקב קורלענדער
אסתר, זיין טאָכטער — דינה קעניג — גבאי'טע — באַשע קאַהאַן
שולץ, אַ דייטש — דוד בירנבוים — 1-טער מצהל סוחר — דוד אולרייך
2-טער מצהל סוחר
אַרבייטער, סוחרים און פּאָליציי.
אינסצעניזאַציע און רעזשי: דוד הערמאַן, מוזיק: פּראָפֿ. שפּערבער,
מאַלער: יוסף שליוניאַק, אַדמינ.-לייטער: א. גאַריעלאָוו.
בילעטען-פֿאָרפֿערקויף אין דער קאָנדיטאָריי ראָשגאָלד, פּיעטריקאָווער 38
און אין טאָג פֿון די פֿאָרשטעלונג פֿון 6 אָוונד בײַ דער טעאַטער-קאַסע.

דיפּלאָמען-פֿערטיילונג
פֿאַר אינסטרוקטאָרען פֿון „מכבי"-וועלט-פֿערבאַנד

מאָנטאָג 8.30 אָוונד איז אין „בר-כוכבא"-לאָקאַל, פּיעטריקאָווער 110, פֿאָרגעקומען דער פֿײַערליכער אַקט פֿון פֿערטיילען דיפּלאָמען, די אַבסאָלווענטען פֿון אינסטרוקטאָרען-קורס, וועלכען עס האָט איינגעאָרדענט די לאָדזער קרײַז-אָפּטיילונג פֿון „מכבי"-וועלט-פֿערבאַנד.

נאָך די פֿײַערליכע רעדעס פֿון די ה"ה „מכבי"-פּרעזעס ד"ר זילבערשטראָם, אינזש. זשעלינסקי, פֿון „בר-כוכבא" פּרעזעס יערזשי וואָלף און פּראָפֿ. א. סעגאַל, טרעט מען צו פֿערטיילען די דיפּלאָמען. פֿון דער אַלגעמיינער צאָהל 16 אַבסאָלווענטען, האָבען פֿאָלגענדע 14 מאַן בעקומען אויסגעשטעלטע שעהנע אינסטרוקטאָר-אַטעסטען:

אברהם אַבראַמאָוויטש, בראָניסלאַוו גערשט, יחזקאל קראָקאָווסקי, פּסח לעווי, הענריק מאָרגענשטערן און זיגמונט ווישליצקי אַלע פֿון „בר-כוכבא"-לאָדז, אליעזר שטיינמאַן („קדימה" — לאָדז, שמואל ביאַלעק („מכבי"-לאַסק), הערמאַן גרונד („בר-כוכבא"-לאָדז), משה ברעסלער און הערש קאַמינסקי (ביידע „החלוץ-המרכזי" — לאָדז), יהודה פֿרענקעל, יעקב קאַנוויטשער און איזאַק שלאַגמאַן (אַלע „השומר הצעיר" — לאָדז).

אַרום 10 אָוונד ווערט די פֿײַערליכקייט פֿערענדיגט.

אַ יונגעלע אונטער אַן'אויטאָ

אַן'אויטאָ האָט נעכטען איבערגעפֿאָהרען און שווער פֿערוואונדעט דעם 6-יעהריגען חיים האָכבערג פֿון קילינסקי-גאַס 119. פּאָגאָטאָוויע האָט דאָס קינד אָפּגעפֿיהרט אין שפּיטאָל אַריין.

אין קאַמף פֿון לײַדענשאַפֿטען
ראָמאַן פֿון לאָדזער לעבען

(10-טע פֿאָרזעצונג)

דער אַדוואָקאַט, קראָנענבערג, איז געווען אַ יורידישער עצה-געבער בײַ דער פֿירמע דיאַמאַנט נאָך בײַם פֿאָטער'ס לעבען.

יאַקוב האָט דעם אַדוואָקאַט געבעטען הילף.

— וואָס קען איך דיר געבען פֿאַר אַן'עצה, מײַן טײַערער ? — האָט אַדוואָקאַט קראָנענבערג געענטפֿערט, פֿערטראַכטענדיג זיך. — דער ענין איז אַ שווערער, דאָס געזעץ קען גאָרנישט אויפֿטון, אויב די פֿרוי וויל נישט נעמען קײַן גט און אין דעם פֿאַל איז עס נאָך ערגער דערמיט, וואָס מען קען דער פֿרוי דיאַמאַנט קײַן שום אונמאָראַלישעס נישט פֿאָרוואַרפֿען. דאָס, וואָס דו ליבסט זי, צי די האָסט זי — איז נישט קײַן גענוגענדע סיבה פֿאַר'ן געריכט. איך קען די פֿרוי סטעפֿאַניע, איך קען זי גאָר, ווען זי איז געווען אַ פֿרײַלײַן, זי איז שטענדיג געווען שטאָלץ און האַרט, ווי שטאָל. קײַן שום מאַגספֿערשוין האָט זיך נישט געקענט דערנעהנטערן צו איהר און וואָס נאָך ערשט נאָך דער חתונה ? איך מײַן, אַז אין געריכט וועסטו גאָרנישט אויפֿטון און איך ראָט דיך אָפּצוזאָגען פֿון דײַן פּלאַן. אָבער אויב דו ווילסט דוקא פֿערפֿיהרען אַ גט-פּראָצעס, קען איך עס אונטערנעמען און איך וועל זיך בעמיהען, ס'זאָל גוט זײַן.

— דאָס מוז געשעהן, אַדוואָקאַט ! קײַן אַנדערער וועג איז נישטאָ. אמת, מײַן פֿרוי קען מען גאָרנישט פֿאָרוואַרפֿען וואָס שייך געטרײַקייט. אפֿילו ס'וואָלט געווען אויף איהר אַ פֿערדאַכט, וואָלט איך אויך נישט געמאַכט קײַן געברויך דערפֿון. איך וויל נישט קײַן סקאַנדאַלען פֿאַר אַנדערע, ווען עס האַנדעלט זיך וועגען מײַן גליק בפֿרט. ווען פֿרוי דיאַמאַנט איז ווירקליך אָהן פֿערדאַכט, הער אַדוואָקאַט, די מוזט עפּעס אויסגעפֿינען. ס'וואָלט דאָך געווען שרעקליך, נישט צו קענען בעפֿרײַען זיך פֿון אַ פֿרוי, וואָס מען קען נישט פֿערטראָגען, וואָס בלויז דאָס אָנקוקען זי רופֿט בײַ מיר אַרויס אַן'עקעל, און די זאָגסט דאָך אַלײַן, אַז זי ליבט מיך נישט און קען מיך נישט ליב האָבען און בלויז צוליב נקמה וויל זי זיך נישט שיידען מיט מיר !

— יאָ, מײַן טײַערער, פֿון מענשליכען שטאַנדפּונקט און לויט דעם שכל איז דאָס אַלץ אמת, אָבער דאָס געזעץ האַנדעלט אַנדערש.

עס איז אָנגעקומען דער טאָג פֿון פּראָצעס.

אַדוואָקאַט קראָנענבערג האָט אויסגעקלערט אַ סך אַנשטרענגונגען, כדי צו דערגרײַכען אַ גײַסטיגען רעזולטאַט.

ער האָט געהאַלטען אַ לענגערע רעדע און אויפֿגעוויזען, אַז אין פֿאַמיליען-לעבען פֿון פּאָר-פּאָלק דיאַמאַנט הערשט האַס און שנאה.

צוויי מענשען פֿײַניגען זיך, האָבען זיך נישט ליב און פֿרוי דיאַמאַנט וויל נישט געבען קײַן גט בלויז אויס נקמה. דאָס געריכט דאַרף אונבעדינגט צושפּרעכ'ן אַ גט.

פֿרוי דיאַמאַנט האָט זיך אַלײַן פֿערטיידיגט, אָהן אַן'אַדוואָקאַט.

זי איז געשטאַנען ווי אַ מויער און מיט איהר שאַרף צינגעל און פֿײַנער פּוילישער שפּראַך האָט זי זיך אַזוי געשיקט געשיצט, אַז יאַקוב האָט געמוזט מודה זײַן, אַז ער איז בעזיגט.

דאָס געריכט האָט זיך געשטעלט אויף דער זייט פֿון מאַדאַם דיאַמאַנט.

יאַקוב איז געווען נאָהנט פֿערצווייפֿעלט צו ווערען.

— גאָט מײַנער ! וואָס טוט מען ? וואָס טוט מען ?

— ווי נאַריש איך בין ? - האָט ער פּלוצלינג אַ טראַכט געטון. — לעאָניע איז דאָך מײַנע ! איך וועל פֿאָהרען צו איהר, איך וועל זי זעהען, איך וועל זײַן מיט איהר צוזאַמען און וועל אָן אַלץ פֿערגעסען.

ער האָט זיך גענומען אורלויב און איז אַוועקגעפֿאָהרען קײַן לאָנדאָן.

דער פּראָקורענט שוואַרץ איז זעהר צופֿרידען געווען, ווען ער האָט דערהערט, אַז יאַקוב האָט זיך ענדליך גענומען אַן'אויסרוה-אורלויב.

— ענדליך, ענדליך, ליבער יאַקוב ! ענדליך פֿאָהרסטו אַוועק זיך אַ ביסעל אויסרוהען. פֿאַהר געזונטערהייט, — האָט ער געזאָגט צו איהם. — קלער נישט פֿון קײַן שום זאַך. איך וועל שוין אָפּהיטען די געשעפֿטען, ווי אַן'אויג אין קאָפּ. זײַ רוהיג.

— איך בין רוהיג. איך פֿערלאָז זיך אויף דיר. איך ווײַס, אַז קײַן בעסערען ווי דיר קען איך נישט געפֿינען.

— וואוהין ווילסטו פֿאָהרען, יאַקוב ?

— איך ווײַס נאָך אַלײַן נישט. איך וועל דיר טעלעגראַפֿירען פֿון אָרט און וועל דיר אויסגעבען די אַדרעס. און נאָך אַ זאַך בעט איך דיך: דו זאָלסט מיר גאָרנישט שרײַבען וועגען מײַן פֿרוי. דו ווײַסט דאָך, ווי גלענצענד אונזער פֿאַמיליען-לעבען זעהט אויס ! לאָמיך כאָטש אויף אורלויב פֿערגעסען פֿון סטעפֿאַניען.

דער אַלטער פּראָקורענט שוואַרץ האָט איבערגענומען די לײַטונג פֿון דער גרויסער אונטערנעמונג און יאַקוב איז געפֿאָהרען קײַן לאָנדאָן.

און אָט געפֿינט ער זיך אינ'ם אויטאָ און באַלד וועט ער זײַן לעבען זײַן געליבטער לעאָניע.

עס האָט זיך איהם געדאַכט, אַז ער איז אויפ'ן וועג צום גליק און איצט ערוואַרטען איהם טעג פֿון פֿרייד.

אַ חוץ לעאָניען, האָט אויף איהם געוואַרט אַ זיהנדעל. אַ קינד פֿון זײַן געליבטע. ער האָט עס נאָך [...] וואָס פֿאַר אַ נחת מוז עס זײַן צו האָבען [...] טײַערער לעאָניען !

דער אויטאָ איז אַרײַנגעפֿאָהרען אין ד[...] עס האָט זיך געפֿינען זײַער ווילע.

דער שאָפֿער האָט זיך אָפּגעשטעלט.

דיאַמאַנט איז אַרויסגעשפּרונגען.

ער האָט זיך אַרומגעקוקט און האָט [...] טער זיך געווענדעט צום שאָפֿער.

— איך האָב דאָך אײַך געזאָגט העסט[...] איהר האָט געמוזט האָבען אַ טעות.

— איך האָב זיך נישט טועה געווען, [...]

— האָט דער שאָפֿער געענטפֿערט. - מיר גי[...] העסטינגס-סטריט פֿאַר'ן הויז נומער 43.

— וואו דען געפֿינט זיך דאָס דאָזיג[ע] דיאַמאַנד אַ שפּײַכעל געטון. — חנטסט עס, דאָס הויז און איך נישט !

— לײַדער זעה איך נישט דאָס הויז, צײַכענס פֿון אַ הויז, איך פֿערזיכער [...] אַמאָל געשטאַנען דאָס הויז 43.

יאַקוב דיאַמאַנד ברײַט געעפֿענט די [...] האָלז האָט איהם גענומען צפּעס שטיקען, [...] רײַף וואָלט אַרומגענומען זײַן האַלז.

— בײַ גאָט, וואָס איז דאָ בעשעה[ן] אויסגערופֿען מיט אַן'איבערראַשטער שטים. [...] געווען דאָס הויז 48.

— עס איז אָפּגעברענט געוואָרען אין [...] בערגעבליבען בלויז האַלאָוועשקעס. — [...] רוהיג פֿערענדיגט.

(פֿאָרזעצונג קומט)

שווינדלער, וואס קריגט זיך אריין אין פאלאצען,

שטעלט זיך פאר אלס דעלעגאט פון בילדונגס-מיניסטעריום, גיט זיך אן אלס ברודערו-זוהו פון ערציבישאוו סאכאוסקי,

ארעסטירט געווארען

(ש) די לארזער פאליציי האט געל־טען בעקומען א ידיעה, אז אין גנ־סאנין איז ארעסטירט געווארען א גשיידער יעזשי סמאנילאוו קאזשמיעשינא — סאקאוסקי. די לעבענס־געשיכטע פון דעם פיגעל און זיין אראסט איז זעהר סענסאציאנעל.

סאקאוסקי האט זיך דאס ערשטע מאל געשטעלט אין קאנפליקט מיט'ן געזעץ אין יאהר 1929. דאס איז געווען אין לארדז. ער האט דא דעמאלט פאר־נומען א צימער אין גראנד־האטעל, ווי אטענשאנאלען אלס אינזשינער־מעכאנ־לאן, דעלעגאט פון בילדונגס־מיניסטער־יום. זיין חוצפה אלס הויכשטאפלער א ז געגאנגען אזוי ווייט, אז ער האט דורכגע־פיהרט לוסטראציעס אין עטליכע לארדער נימנאזיעס. אין א פאר טעג ארום האט זיך איהם אנטגעגעבען אנצוקויפען פע־ציהונגען מיט עטליכע לארדער אינדוס־טריעלער און צוגעזאגט זיין געדיגע הילף בי מאנופאקטור־ליפערונגען פאר דער ארמעע. ער האט מיט זיי מיטגע־חאלטען א פאר זכת הלם ודבש מאליצי־טען אין אויפנאהמען, בי זיי ארויסגע־צויגען היפשע מוזיזנדערס אויך סוף אין ער פערשוואונדען. די אויספארשונגס־מאכט האט דאן פעסטגעשטעלט, אז ער האט זיך אויפגעהאלטען אין טשענסטא־לאוו. דארט איז דער האנג־פליגעל ארטן אין קלויסטער אויפ'ן נאמען פון די פצלינ'ס, זיך פארגעשטעלט אלס ברו־דערו־זוהו פון ערציבישאו סקאקאוסקי און די מאנאכען האבען איהם, פאר־שטעהט זיך, אויפגענומען מיט אפענע ארעמס. פון דארט איז ער אבער אינגי־כען געלט געווארען, מיטגענעמען „צום אנדענק" א פאר קאסטבארע גאלדענע בעכערס מיט ברילאנטען. דערנאך איז ער אוועק קיין זאוויערטשע, סאכ:אוויין, בעגרין א. א. אומעטום איז ער בעגאנ־גען שווינדלערען. אויף גרויסע סומען. צווישען אנדערע האט ער אויסגענארט בי גראף פאלאוטישיגי 10.000 זל.

פון סאכ:אוויין איז ער־ווידער געקו־מען אויף גאסט־אלען קיין לארז, זיך דעלאזט אפארזירען די וואנטעם און די באדד, און פון זיכערהייטס־וועגען גע־שנדערט דעם נאמען קאסאוסקי אויף ראקאוסקי. דא האט ער זיך הערער גע־לוגט אויף דער גלישע, אנגעצויגען א גומ־בעזיצער פון הינטער לאסק, אנגעקויפט זיך זיין פרעכרשאפט און צוליב געשעפט זיך „מרליבס" אין זיין 17־יעהריגער טאכטער און אט־אט האט שוין געזאלט זיין א חתונה. נעבט האבענדיג א גרא־שען בי דער נשמה, האט ער צוגע'נב'־עט בים קומענדיגען „שווער" א טעדען זוינער, 3000 זל. געלד און א קאסטבא־רע קרעדיטאמען־שפילקע, כדי דאס צו פערגלטען אויף א „פרעזענט פאר דער כלה". די רינטס האט אבער בעטרעפט די נגבה אין פעסטגעשטעלט, ווער עס אין דער נגב. עס איז איהם אבער ווידער געלינגען עוקר צו זיין.

נעבטען איז ער דורך א צופאל ארעס־טירט געווארען און מען וואס איהם ברע־גען קיין לארז.

מחמת נויט וויל א יוד, יונגערמאן פערקויפען זייז בלוט

„א 100-ער וואלט מיך אפגעראטעוועט"

נחום עקשטיין, איין א 26־יעהריגער ציגערמאן מיט א געזונד לעב און א נאר געזונדערן מאגען, וואס וויל עסען און האט נישט קיין מעגליכקייט איהם אנצו־צושטילען. ער איז געקומען קיין לארז לא' דער פרעמד, און האט זיך בעזעצט אלס דאגעזוניצקא 12 אויך בי אנ'ארי־מאן. ער געוויסען אפראמאוויטש. פאר 2 גילדען **א וואך קריגט נחום עקשטיין א** וואכטעשער אויף דער פאדלאגע, אויף א קופע שמאטעס. נאר בעקלאגען זיך איז נישטא וואס. ער איז א שמח בחלקו. די רעקלעמע, אין וואס א סך וינגעלעטע באדען זיך אין לארז, שטעכט איהם נישט. ער נעהמט ארום אפארימען, נישט אפגעשוידען, נישט דאווערט און די גרוי־סע אויגען פערשעהמען זיך פון אט דער בושה.

מיט א פאר וואכען צוריק, בעת דער ציהונג פון דער לאטעריע, איז בי אים געבוירען געווארען א געדאנק: פערקויפ־ען זיין בלוט פאר א קראנקען, און פאר דעם פלוס־געלד לאטש אונטמאך זיך אויסקלוגען און א פאר גילדען שיקען דער אלטער, ארימער מאמען אין וואר־שא.

פון וואנען עס נעמט זיך צו נחום עק־שטיין דער געדאנק? די צייטונג האט דעמאלט געשריבען, אז אנ'ארימער מרע נער האט שפילענדיג אויף דער לאטע־ריע, אויסגעהענדיג פאר הונגער, זיך געגרוגט אומקצוגעבען פאר א פאר הונ־דערט גילדען זיין בלוט. נאר אז ס'איז דעם מדעגער ארויס ס'גרויסע געוויס, איז ישיין אנ'אנדער שמועס.

אט דעמאלט איז נחום עקשטיין גע־פאלען אויף דער המצאה, תלואי וואלט זיך מיר געמראגען אזא גליק! — חלש'ט דער מענש צו קריגען א בעלע־פאר זיין בלוט. ס'וועט מיר נישט שאד־מען — מרוסט ער אלעמען, — איך האב טענג בלוט, איך האב יאר נישט קיין נאנצע הויזען און בין פערוואהסען, ווי א ווילדער מענש. א 100־ער וואלט מיך אפגעראטעוועט!

נחום עקשטיין האט בין נישט לאנג צוריק געלעזען אין א וואר־שאווער ישיבה אויף פראנצ'ישקאער 27. אין לארז דער־נעהרט ער זיך דערהויל פון וואס־מ־מראגען.

בלוטיגע רציחה צוליב א קריגעריי צווישען צוויי יודענעס

יודישער שניידער בעקומט דריי מעסער-שטעך אין פייץ

אין באלוט האט זיך געלעגען גערו־דערט צוליב א וויבערייש געשלעג, וואס האט זיך פערענדיגט מיט בלוט־פער־גיסונג.

צוזאמען, ווי מען שמועסט, מחותנת'ס, האבען זיך בקול רם „פער־הערט" אויף אלעקסאנדער נאס 11. אונע האט אויפגעבראכט דער אנדערער מיט אלראס בוזן, ביז וואנען אונע האט דער אנדערער שניידער דערלאנגט אין דער זי־בעטער ריפ ארבן און אויסגערישן זיך די האר. די קולות זענען געגאנגען עד לב השמים.

אז ס'איז אנגעקומען דער 22־יעהרי־גער זאהן יוסף ז., האט ער זיך אנגע־נומען דער מוטער'ס עולה און א קלאפ געטען די אנדערע יודענע. אויף די גע־וואלדען, וואס די געשלאגענע האט גע־מאכט, זענען אנטקומען איהרע 2 זיהן, משה און יאקעל פ. און אויך זיי האט בען זיך געוואדען אויפ'ן שלעגער און מיט א מעסער איהם געמאכט 3 שווערע וואונען אין פלוצע. די דריהה האט אין די יונגעלעטע אזוי געברענט, אז דאס בע־סער אין יענעמ'ס פלוצע האבען זיי ארומגעדרעהט ווי אנ'עקבער.

אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד, אפ־גענאסען אין אונענעם בלוט, איז יוסף ז. ארא־פגעפאלען אויפ'ן בדוק. ארום איהם האבען זיך פערזאמעלט הונדער־טער מענשען.

פאליציי האט די מעסער־שטעכער ארעסטירט.

די וואהל-קאמפאניע צו דער יוד. קהלה

שוין בעוויזען זיך די ערשטע פלאקאטען.—צוויניסטען געשאפען א יוגענדליכן וואהל-קאמיטעט.—עס פילט זיך שוין דער וואהל-פיבער

אויף די מויערן פון דער שטאט הא־בען זיך געבמען שוין בעוויזען די ערש־טע פלאקאטען, אין צוזאמענהאנג מיט דער וואהל־קאמפאניע צו דער קהלה. דאס זענען די פלאקאטען פון ציוניס־טישען וואהל־קאמיטעט וועגען מארגען דינען מיטינג אין פילהארמאניע. דער ערשטער סימן, אז דער וואהל־קאמפ־טרעט שוין ארטן אין זיין לעצטער פאזע.

* * *

ווי מען האט געקאנט ערוואר־טען, האט דער מיטינג ארויסגעריפען א גרויסע פעראינטערעסירונג אין אלע יודישע קרייזען, אויסער די אנגעזעהענע היינע ציוניסטישע עסק־ים, וועט אין מי־טינג זיך אויך בעטייליגען ד"ר יהושע גאמליב פון ווארשא. די חשיב'ע רעדנ־ער הענטען הערלען ארויסרעדנען מיט רע־דעס וועגען די אויפגאבען פון דער יו־דישער חלת בכלל און די פאסטילאטען פון דער יודישער רעפרעזענטאציע בפרט.

* * *

מאנטאג אוועגד איז אין לאקאל פון דער ציונ. ארגאניזאציע פארגעקומען א בעראטונג פון פארשטעהער פון די ציוניסטישע יוגענד־ארגאניזאציעס און גרופען. יאכדעם ווי די ה"ה רומקאווסקי און שפירא האבען רעפערירט וועגען די אויפגאבען פון דער יוגענד אין דער אי־צטיגער וואהל־קאמפאניע, האבען די פע־רטרעטער פון דער יוגענד פערליך ער־קלערט, אז די מיטגלידער פון זעהר ארגאניזאציעס וועלען זיך אלע שטעלען אין רשות פאגם וואהל־קאמיטעט, כדי מיטציהעלפען צום נצחון פון דער ליס־טע 12.

דערויף קאנסטיטואירט זיך דער ציוניס־טישער יוגענד וואהל־קאמיטעט. אין וועלכען עס געהען ארטן־ר־פיבער, פון די ציוניסטישע יוגענד־גרופען און עס ווערט אויסגעוועהלט א עקזעקוטיוו פון פאלגענדע ה"ה: ד. סאלאמאן (פאר־זייצער), ב. פראשער (וויצע־פארז.), אינזיש. ליפלויסקי און י. ריזם (סעקרע־טארען).

דער יוגענד־קאמיטעט איז באלד צו־גע־טרעטען צו דער ארבעט, עס א ז בע־שלאסען געווארען צו ארגאניזירען די יו־גענד־פאר דער וואהל־ארבעט, ארורל־צופיהרען א געגויע רעגיסטראציע, אינ־ערהיזען שפת אוועגד אנדרוסע יוגענד־פערזאמלונג א. אז. וו.

א'ן כושר פון געלטיגען פאג זענען אויך פארגעקומען ארטיגע אנדערע בע־ראטונגען. בכלל לאזט זיך שוין פיה־לען א שטיקעל וואה־ל־פיבער.

* * *

וואהל-פולווער

קוריאזעי אוו שטעכווערטלער

דער ממזר

אין דעם יום נומערן פון די כאידוד־מעזיליסטעס איז דא אזן נומער א מבול — נומער 1. אנ'אנגזרעזוא־פע־גער אהן א מאמען, צ זועלכען ס'הויב זיך קוויער נישט געגען צו דערקענען. אמהרא וועט זיך אין די נאהענפסטע מע: איסמעפגען דער מאמע זעגער. ווי ליצים שמועסען, זאל דער „ממזר" גאר האבען א פרומען מאמען...

צוויי „קאאליציעס"

לויט די ארטגעשטראגענע ליסטעס לא־ען זיך בעטערקען 2 „קאאליציעס", אויף ט פערהאנדלונגען פון „גר־הפשע סטרילאוו", א צווייטע „באריט־ראדא־נצשטיש זובארז".

ווי מ'קען זיך משער זיין, וועלען די צוויי „קאאליציעס" פיהרען א „בערבי־טעדיקן קאמף" וועגען „קאאליציע" ווען מנצח זיין?

דאס קעהר זיך שוין אן נישט צו אונז נאר צו די וועהלער..

דער פרעזעס אוו זייז וויצע

דער קלוגהענדלער פ. פארמאן (אנ־דא'ש 10) האט ט פרעזעס ר' לוביש א זיכבורג און א וויצע ר' נישון יזאלמאן בעדע חסידישע יודען, דער פרעזעס איז אנ'אלקסאנדערער, דער וויצע — אנגע־דער. קאנדידירט דער פרעזעס בי די אלקסאנדערער און דער וויצע בי די גערער.

אז אבער דא איזרע ם פארגען נאך א יד „הדרת פוך" קא ער נישט פערזיכען דעם פרעזעס מיט'ן וויצע. מא וואס טוט מען? נים מען זיך אנ'עצה:— שטעלט ער זיך בי די דאפשער און שליים ע' ישראל!...

ראיאנען-קאמם

ווי עס שטעהט אויס זיך. אזוי ראיאנ־ווע זיך, די שמאס דאס ציוניסטען און אנדרכמען, האבען די ראיאנען אויך דאס אנגעגעגן: ציוניסטען פון גמ'ר'ס ראיאן, און ארטאפאסע פון גמ'ר'ס ראיאן. ציוניסטען פון גרינעם מארק, און ארמאדאקסען פון גרינעם מארק.

דאס אנגעגעגן מיט שוובלאר'ס מארק און אנדערע „ראיאנען".

דער דריילינג

נעוועזן זענען זיי דרי ברידער א דרי־ליגג. אלע האבען זיי גלטר אויפגעזעהן, אויסער צום אנדערן ענליך, ווי אזן טרא פון וואסער, האט די מאמע געהאט פון זיי ס'קאלמע און ס'וואריעמע, זי האט פשוט נישט געעגעגט אונטערשיידען אי־נעם פון צווייען. אונגער האט געגעסען צווי־מימאגען און דער צווייטער האט אינגאנצען קיין מיטאג נישט געהאט. האט זיך אונגער פערזינדיגט, האט גע־קריגען געשמיסען א צווייטער.

די פאלקיסטען האבען ארטגעטראגען דרי קנצרימאטען־ליסטעס: אונע א רוין פאלקיסטישע, א קלוגהענדלער • ליסטע אונא האנווערער • ליסטע — א דרט־ליגג פון אזן טאטע־מאמע, עס זאל גאר נישט זיין, וואס מיט יענעם דרילינג...

יודען פון דער „לורקא"

עס זענען דא פערשיהענע ליסטעס: גערער, אלעקסאנדערער, ראבפשער, סטרוקאווער, ראדאמסקער. פרעגט זיך א קשיא: צו וועלכער קהלה וועהלט מען? דאלט זיך צו דער לארזער — אמת? מא וואו איז עפעס ארון לארזער ליס־טע?

די ראזוגע קשיא האט פערגעגעבערט א „לארזער", וואס איז ארויס מיט א „רוינער" אלטשטעטישער ליסטע". א ליסטע מיט קאנדידאטען, וואס זוועגע אלעמענס ווינגעלעך זענען בי דער „לור־קא" געשטאנען...

ארימער הבר מיעטעק!

אויף דער ליסטע 5 פון די לינקע פ.צ. נעהט אין דער שפיץ דער חבר מיעטעק. ארימער חבר מיעטעק! אין דער אל־טער קהלה איז געזעסען פערים לאזער מיט ציטרינאווסקי'ן, האבען זיי לאנגע געהאט „בעשעפטיגונג", האט דער „בונד" מיט די „פועלי ציון" גע־נעזטיגט זיך בעקומפט. איצט, אז דער „בונד" בעטייליגט זיך נישט אין די וואה־לען, טא וואס וועט דארט דער חבר מיע־טעק טון?...

אב-נעק.

זעלבסטמארד פון א יודישען האלע-סוחר צוליב'ן קריזיס

נאך 2 אנדערע זעלבסטמארדעי

(ד) דער פאליציאנט אמאני רוטשינ־סקי האט טויר געקלאפען ע'סמ'ם מיט סוב־ליטאט.

צוליב גוים און הומאלנ'גקעט איז בע־נאגען זעלבסטמארד דער 60־יעהריגער אנטשאק.

דער 36־יעהריגער דוד שאפירא, א מיט א שטילער נאטקע פון טרויער, וואס לייכט ארויס פון הינטער די זו־ניג פערכלינעטע לייוועזנטען א זוכענדי־גען א אומרוהיגען, אבער א מאלער וואס טראגט שוין אין זיך דעם גרוי־סען אנהויב פון קינסטלערישער סטא־טיק.

עס קען נישט זיין קיין ספק, אז מיטלער וועט אין פאריז זיך ביסלעכ־וויין בעפרייען פון אלע זייטיגע השפעות און דערגעהן צו יענער שליחות, וואס עס האט סאר איהם בעשטימט דער גורל: צו זיין א כהן אין טעמפעל פון מאלערישער קונסט.

* * *

צוזאמען מיט מיטלער'ן האט אויך אויסגעשטעלט כאימאוויטש, וואס האט אוועקגעלאזט די סקולפטור און זיך גענומען צו מעטאלא־פלאסטיק. דער־ווייל לאזט זיך קיין בעשטימטעס וועגען זיינע בלעכען נישט זאגען. פער־האן פיל גוטער ווילען, אבער דער שווערער שטאף לאזט זיך דורך כאימא־וויטש'ן בעהערשען.

מסתמא וועט כאימאוויטש'ן מיט דער צייט געלונגען זיך איינצולעבען מיט דער מעטאלא־פלאסטיק. דערויף זאגען עדות זיינע אויטא־פארטרעטען אין בלען און איינינע קלענערע פרובען פון סטי־ליזירטע מאטיוון.

פרץ אפאשינסקי.

די אויסשטעלונג פון י. מיטלער און כאימאוויטש

יעקב מיטלער איז נישט קיין פנים חדשות צווישען לאדזער קינסטלער, מען קען איהם שוין דא פון לאנג אלס פעהיגען מאלער. אבער... מיטלער האט אין די לעצטע יאהרען, וואס ער האט סערבראכט אין לאדז ציפיל גע־חקירה'ט וועגען שולען און ריכטונגען פון דער מאלעריי אין אין רעזולטאט וועניג געשאפען. זיין געזונדער קינ־סטלערישער חוש האט איהם אבער גע־אטעוועט, ער איז אנטלאפען קיין פאריז, אין מעקא פון דער מאלעריי־ער קולטור, און אין קארגע צוויי יאהר האט ער געמאכט א שפרונג און זען קען שוין נביאות זאגען: ער דער־נעהט ביסלעכווייז צו זיין קינסטלערי־שער אינדיווידואליטעט.

נישט אלץ, וואס מיטלער, אדער ריכטיגער מיטלער'ס פריינד, האבען אויסגעשטעלט (דער מאלער אליין גע־פינט זיך אין פאריז) איז ניי. א גרוי־זער טייל פון די עקספאגאטען געהע־רען צו א פריהערדיגער תקופה פון זיין שאפען. דאס שטערט אביסעל דעם אלגעמיינעם איינדרוק און מאכט שווער דאס אריינגעהן זיך אין זיין מאלע־ריישען באגאזש. אבער ווען מען זאל אפילו זיך אפשטעלען בלויז אויף די פאריזער שאפונגען, פון זיך אליין ארויסגעווארען סענע קאמפאזיציע, דינאמיק און אחר'ן אחרון חביב, מאלערישע טראקטירונג: קאלאריט.

צו דעם מין געהערען אויך די צטלי־כע פיזרכרעטען פון זיין פרוי און קינד, די „בריקען־בויער", די אלטע „קירך" פון פאריז א. א.

נישט קיין מזל האט מיטלער, ווען ער זעצט זיך אוועק פערטראכטען א קאמפאזיציע, דא ווערט ער געשטרוי־כעלט. מאלעריי איז נישט ליטעראטור, דא שפילט דער סוזשעט נישט אזא גרויסע ראלע, מען דארף איהם נישט מאכען פיקאנט און פערכאפענדיג, א טעלער, א מעסער און א עפעל איז גראד אזא פיינער שטאף סאר א מא־לער ווי איינגעבויגענע ווייבער ביי א קרייץ, אדער א צעצויגענער גוף מיט קראמפהאפטע הענד איבער א האר־מאניקע. נישט דער ליטעראריש־ער פירוש איז וויכטיג אין מאלעריי, נאר מאלעריש זעהן, מאלערישער צוגאנג, ליכט און פארב קאמבינירט אין א איינ־הייטליכער גאנצקייט.

מען מוז אבער מודה זיין אז „צו־געטראכטע" קאמפאזיציעס געפינען זיך גאנץ ווענינ אויף דער אויסשטעלונג אין דאס איז זיכער א מעלה פאר אזא קערינען, פיל צוזאגענדען מאלער, ווי מיטלער.

דער אלגעמיינער רושם איז אז מיר האבען פאר זיך א מאלער, מיט אהא חידיעה זעהר א עמפינדליכען מאלער מיט א ארגאנישע, פון זיך אליין ארויסגעווארענע קאמפאזיציע, דינאמיק און אחר'ן אחרון חביב, מאלערישע טראקטירונג: קאלאריט.

צו דעם מין געהערען אויך די צטלי־כע פיזרכרעטען פון זיין פרוי און קינד, די „בריקען־בויער", די אלטע „קירך" פון פאריז א. א.

נישט קיין מזל האט מיטלער, ווען ער זעצט זיך אוועק פערטראכטען א קאמפאזיציע, דא ווערט ער געשטרוי־כעלט. מאלעריי איז נישט ליטעראטור, דא שפילט דער סוזשעט נישט אזא גרויסע ראלע, מען דארף איהם נישט מאכען פיקאנט און פערכאפענדיג, א טעלער, א מעסער און א עפעל איז גראד אזא פיינער שטאף סאר א מא־לער ווי איינגעבויגענע ווייבער ביי א קרייץ, אדער א צעצויגענער גוף מיט קראמפהאפטע הענד איבער א האר־מאניקע. נישט דער ליטעראריש־ער פירוש איז וויכטיג אין מאלעריי, נאר מאלעריש זעהן, מאלערישער צוגאנג, ליכט און פארב קאמבינירט אין א איינ־הייטליכער גאנצקייט.

מען מוז אבער מודה זיין אז „צו־געטראכטע" קאמפאזיציעס געפינען זיך גאנץ ווענינ אויף דער אויסשטעלונג אין דאס איז זיכער א מעלה פאר אזא קערינען, פיל צוזאגענדען מאלער, ווי מיטלער.

דער אלגעמיינער רושם איז אז מיר האבען פאר זיך א מאלער, מיט אהא חידיעה זעהר א עמפינדליכען מאלער

ווארד מוזייער

ציוניסטישע ארבייטס-בלאק וואהל-קאמיטעט צו דער קהלה אין לאדז

מיטוואך ד. 13 מאי 9 אזייגער אוו. קומט פאר אין לאקאל פון „התאחדות" שיענקיעוויטשא 3-5 א יוגענד פערזאמ־לונג געווידמעט די קהלה-וואהלען אין לאדז. איינגאנג פאר חברים און סימ־פאטיקער.

אלטע מעלדונגס-ביכער מוז מען אויעסגעבען

(ד) מיט'ן מאמענט פון אנגעהיבען די גנע מעלדונגס-ביכער מוזן די ווירטס לוט די אלטע מעלדונגס-ביכער אפגע־בען דעם מעלדונגס-אמט.

די שטאטישע שפיל-פלעצער פאר קינדער

פרימאג וועלען געעפענט ווערען די שטאטישע שפיל- און ספארט-פלעצער פאר קינדער, וועלכע וועלען זיך דארט געפינען אונטער דער אויפזיכט פון לעהרער און ערציהערינס פון 2 ביז 6 פאזיגאס.

טאעטער און קונסט

היינט מאנצערט פון ברא־ניסלאוו הובערמאן

היינט, מיטוואך, פינקטליך 9.45 אוועגד קומט פאר אין פילהארמאניע די פייערונג פון שלוס פון היי־יעהרי־גען קאנצערט-סעזאן, אין וועלכען עס נעמט אנטייל דער בעריהמטער מוזי־קאלישער קינסטלער, דער „קעניג פון די פידלער" דער אונפערגלייכליכער בראניסלאוו הובערמאן.

דער היינטיגער קאנצערט פון בראָ־ניסלאוו הובערמאן וועט זיין א ארטיס־טישער עוועמענט אין גרויסען סטיל און זיין שפילען וועט בלייבען לאנג, לאנג אין זכרון אונזער מוזיקאליש לאדז.

אקאמפאנירען דעם גרויסען קינסט־לער וועט איינער פון די וועלט-בע־ריהמטע פיאניסטען ה' זיגפריד שולצע.

שטעלט זיך פאר אלס דעלעגאט פון בילדונגס-מיניסטעריום, גיט זיך אן אלס ברודערו-זוהו פון ערציבישאוו סאכאוסקי, ארעסטירט געווארען

מחמת נויט וויל א יוד, יונגערמאן פערקויפען זייז בלוט

„א 100-ער וואלט מיך אפגעראטעוועט"

בלוטיגע רציחה צוליב א קריגעריי צווישען צוויי יודענעס

יודישער שניידער בעקומט דריי מעסער-שטעך אין פייץ

Dziś w RADJO
Godz. 22.00
Transmisja z teatru Morskie Oko
ראדיא

מיטוואך 13 מאי

לאדז (233,8) 11.58 שעה-ציכען, 12.05 גרא־מאפאן מוזיק 1.15 פערלעזונען פון מעגליכען פראגי־רשם ווי איך קינג און מעטער רעפערטואר 3.30 פארטראג פאר מאטורזשיסצען פון פרעש. אל. יא־נאווסקי (טר. פון ווארשא) 3.50 רדיא כראניק פון ווארשא 4.10 קאמוניקאט פאר שיטער און פיטער 4.15 פראגראם פאר קינדער 4.45 גראמאפאן מוזיק 5.15 פארטראג פון לעמבערג א. ט. „לעמבערג אמאהל און היינט" 5.45 מאפילערער קאנצערט פון ראדיא קרקעטער (טר. פון ווארשא) 6.45 פערשי־דענעס 7.10 קאמוניקאט פון דער לעדזער האנדלס קאמער און פערלעזונען פון פראגראם אויפן נעכסטען טאג 7.25 גראמאפאן פליטען 7.40 ראדיא פרעסע דזשורנאל פון ווארשא — 8 ביכער אינגעזיכט פון פראנ. ה. מאשטשיצקי (טר. פון וואר־שא) 8.15 פעלעטאן 8.30 לייכטע מוזיק אויסגעפיהרט פון פוליישען ראדיא; הקעסטער (טר. פון וואר־שא) 10.05 טראנסמיסיע פון בעצעטער „מארסקיע אקע" די רעזולטאט א. ט. „ד. ריזולט אויף דער לבנה", אין דער פוליה „פ.ג.ש. וועטער פאליציי און פעפרע קאמוניקאטען

דאנערשטאג 14 מאי

לאדז (233,8) 11,58 שעה-ציכען און פערלע־זען פון פראגראם, ווי איך קינג און מעטער רעפערטואר 12.15 פיטמאנישער פרוה מארגען פון דער וואר־שאווער מילהארמאניע 3,40 פראגראם פאר קינדער (טר. פון וואר־שא) 3.55 דיסקאג א.ש. „רעפליוישע פאנטאזיע פון יוליוס וואר־נע" 4.10 פארטראג 4.40 פארטראג פון קרקא „די פוריש געבירגס-באר-צרשער פון טשעשין ביז פרוסקאוויצען 5.15 פארטראג פון קרקא „די אורזאכען פון צו־זאמענלעבען און נישט צוזאמענלעבען צווישען מענשען" 5.40 מאנדאלין קאנצערט פון וואר־שא 6.30 געזאנג רעציטאל פון מארגא דידור (טר. פון וואר־שא) —.7 פערשידענעס 7.20 גראמאפאן מוזיק און פערלעזונען פון פראגראם אויפן נעכסטען טאג 8.15 אפארעטע א. ט. „די שעהנסטע פון די פרויען" 10.30 קאמוניקאט „פון מאר הונדערט קאהר", פ.ג.ש. וועטער פאליציי, און מאגרם קאמוניקאטען

—:0:—

זעלבסטמארד פון א יודישען האלע-סוחר צוליב'ן קריזיס

נאך 2 אנדערע זעלבסטמארדעי

(ד) דער פאליציאנט אמאני רוטשינ־סקי האט טויר געקלאפען ע'סמ'ם מיט סוב־ליטאט.

צוליב גוים און הומאלנ'גקעט איז בע־נאגען זעלבסטמארד דער 60־יעהריגער אנטשאק.

דער 36־יעהריגער דוד שאפירא, א

ציוניסטישע ארבייטס-בלאק וואהל-קאמיטעט צו דער קהלה אין לאדז

מיטוואך ד. 13 מאי 9 אזייגער אוו. קומט פאר אין לאקאל פון „התאחדות" שיענקיעוויטשא 3-5 א יוגענד פערזאמ־לונג געווידמעט די קהלה-וואהלען אין לאדז. איינגאנג פאר חברים און סימ־פאטיקער.

אלטע מעלדונגס-ביכער מוז מען אויעסגעבען

(ד) מיט'ן מאמענט פון אנגעהיבען די גנע מעלדונגס-ביכער מוזן די ווירטס לוט די אלטע מעלדונגס-ביכער אפגע־בען דעם מעלדונגס-אמט.

די שטאטישע שפיל-פלעצער פאר קינדער

פרימאג וועלען געעפענט ווערען די שטאטישע שפיל- און ספארט-פלעצער פאר קינדער, וועלכע וועלען זיך דארט געפינען אונטער דער אויפזיכט פון לעהרער און ערציהערינס פון 2 ביז 6 פאזיגאס.

Lodzer Tageblat № 110 לאָדזער טאָגעבלאַט

ענטפער פון יו.ד. אגענץ אויף סימפסאנ'ס בעריכט

בעריכט צו דער רעגירונג וועגען דער ענטוויקלונג פון א"י אין יאהר 1930

ירושלים 12 מאי (יט"א) אין דער היינטיגער וואָך וועט פערעפענט־ליכט די תשובה פון דער יודישער „אגענץ" אויף סימפסאָנס בעריכט.

דער עקזעקוטיוו פון דער „אגענץ" האָט צוגעשיקט צו דער רעגירונג אַ בעריכט וועגען דער ענטוויקלונג פון א"י אין משך פון יאָהר 1930.

צוויי פארטרעטען פון לענינ'ען

(ענדע פון זייט 3)

תער ווערקלוכקייט. איהר זאגט, אַז אויך נעם דאָס לעבען צו פשוט? אַז די דאָזיגע פערעאנפאַכונג דראָהט אפצוווישען די קולטור?

זען בליק ווערט מיט אַמאָל שאַרף, דורכפּויערענדיג און ער ציהט ווייטער זיין גערעדט.

— אין זיין טעמע איהר: מוליאָנען מיט־זשיסעס מוט ביקסען און די הענד זע־נען נישט קיין סכנה פאַר דער קולטור? און איהר גלויבט, אַז די קאָנסטי־טואנטע וואלט געמאַכט אַנ'ענדע מיט'ן אנארכיזם? איהר, וואס האָט אָנגעמאַכט אַזאַ געפילדער וועגען דער אַרבעט, וואס הערשט אין דאָרף, וואָלט מעהר, זיי אנהערע געדערפט פערשטעהן אינזער אַרבעט. די רוסישע מאַסען דאַרף מען ווייזען אנגעאַקע זאַלאַ. צוגעגליכע פאַר זיער שכל.

— אַ פראַגע: גאַנג צווישען אַרבע־טער און אנטעלינגענץ? אַרבעט, זאָגט דער אנטעלינגענץ. זי זאָל צו אונז קו־מען לויט אונזער מעטאָד דינען די אונ־טעלינגענטן אויפריכטיג די אנגעשעסען פון נערעכטיגקייט? אַלזאָ, זאָלען זיי קומען צו אונז. דאָס האָבען מיר דאָך געמאַכט אויף זיך די קאָלאָניע אויפ־גאַבע צו שטעלען דאָס פאָלק אויף זיכע פיס, צו זאָגען דער וועלט דעם גאַנצען אמת וועגען לעבען. דאָס זאָגען מיר דאָך די וואָס ווייזען דער מצוה דעם וועג צו אַ מענשליכער עקזיסטענץ.

ער האָט אַ שמעכעל געטון און מיט אַ אָזרגלאָזען טאָן צוגעגעבען:

— אין דער דאָזיגער איז די קויל פון אַנ'אינטעלינגענט, וואָס אויך האָב בעקו־מען...

ווען די טעמפּעראַטור פון אינזער גע־שפּרעך האָט זיך דערגעהנטערט צו אַ גאַרמאַלען צושטאַנד, האָט ער מיט אַ מרוישריגער שטים און מיט פערדרוס בעמערקט:

— צו לייקען איך דען, אַז די אונטע לונגען אונז אונז גוימוג? אָבער איהר זעהט דאָך מי מוועלקען האָס זי בעציהט זיך צו אונז, ווי שוואַך זיי פערשטעהען די בערערפענישען פון'ם מאָמענט! זיי דעלעגען זיך נישט דערמוט, אַז אָהן אונז זעגען זיי מאַלטאָ, זיי וועלען מוט זיך די מאַסען נושט מיטציהען.

כ'דערמאָן זיך — דערצעהלט ווייטער גאַרקי — ווי אינגמאָל בין איך צוזאַמען מיט רלס מיטגלידער פון דער רוסישער ווייסגשאַפטליכער אַקאַדעמיע געקומען צו לענינ'ען וועגען אַנ'ענין. עס האָט זיך געהאַנדעלט וועגען דערגאַניזירען אַנ־גע פון די גרעסטע בעטעריבירער ווייסע־שאַפטליכע אנשטאַלטען. בעגלייטענדיג די אַקאַדעמיקער, האָט לענין צוריקקו־מענדיג אַ צופרידענע, אויסגערופען:

— דאָס, פערשטעה איך. דאָס זעגען מוחות. מוט זיי אַז אַלץ לעבט, אַלץ פרעצוזורט. דאָ זעהט מען באַלד, אַז זיי ווייסען, וואָס זיי וויל־ען. מוט אַזעלכע צו אַרבייטען איז אַ פערגעניגען. יענער, וואָס איז מיר אַממיסטען געפעלען גע־וואָרען, איז...

איז ער האָט מיר אָנגערופען אנגעגעבען פון די גערסטע געמען פון דער רוסישער ווייסגשאַפט צוזאַמענגעזאַמלט האָט לענין מיר אָנגעקלאָגען און טעלעפאָן:

— מיט נאָר אַ פרעג בין כ. צו עאָלט ער נישט געוואָלט אַרבייטען מיט אונז.

און ווען כ. האָט מיטן פאַרשלאָג אָנ־נשנומען, איז לענין געווען גליקליך. ער האָט זיך געריבען די הענד און מיט אַ פרעהליכע טאָן אויסגעריפען:

— אינעם נאָמען אַנדערן, וועלען מיר זיי אַרבייטען, אָט די אַרלומערען פון רוסלאַנד און פון אַנדערע, אין אונזער אַרבייט. דאַן וועט די וועלט בעקומען נאָר אַנ'אַנדער פנים!

—:0:—

די אין לאָדז בעקאַנטע **מלעטשאַרניע** פאַלודניאָוואַ טעל. 119-44 **8** טעל. 119-44

מאַכט בעקאַנט די ג' קינדען, אַז אין דעם יאָהר ווערט אַרויסגעגעבען שמאַקהאַפטע אין פרישע גוטע קוך און שנעלע בעדינונג.

● ווי אויך **פריהשטיגס אוו אוועגדברוטעי** פון 5 געגנ 1.50 זל. מיט פיש פאַר 1.75 זל. ● **וועגעטאַריאַנישע מיטאגען** פון 5 געגנ פאַר 2.50 זל.

בעמערקונג: מילך פון אייגענער מעלק.

קינא

ZACHĘTA

זגיערזשער-גאַס 26.

היינט און טעגליך דער נייעסטער שלאָגער פון דער פראָדוקציע 1930—31

גרויסע דראַמע פון אַ פרוי, וועלכע האָט נישט געקענט האָבען קיין קינדער. אויסערגעוועהנליך שפּיל.

אהן האַרץ — אהן נשמה

אין די הויפּט-ראָל די לאַנג ערוואַרטעטע לאָדזער און וועלט-ליבלינג

Henny Porten

אין דער ראָל פון גוט-בעזיצער דער פאָפולערער

GUSTAW DIESSL

אויסערן פּראָגראַם **דאָס פערמעגען פון פאַמאַרן**

אויסגעצייכנט. אָרקעסטער אונטער לייטונג פון י. סטעפאַנסקי אָנפאַנג פון די סעאַנסען אין די וואָכען טעג 4 אַ זייגער נאָכ־מיטאָג. — שבת, זונטאָג, און חגאות 12 אַ זייגער פאַרמיטאָג. פרייזען ערמעסיגט. פרייזען ערמעסיגט.

Polisy przedwojenne rosyjskie!

מיין אָדוואָקאַט אין ניו-יאָרק טיילט מיט, אַז מען קאָן דאָרט אויפמאַכען פאַר פאָליסען פון אייניגע רוסישע געזעל־שאַפטען, וועלכע האָבען געלד אין דעפּאָזיט ליגען, דעריבער נעם איך אָן ביז דעם 20 ד. מ. די פאָליסען פון מאָלג. געזעלשאַפטען:

Pierwsze Rosyjskie Tow. Ubezpieczeń z r. 1827

Drugie „ „ „ „ 1835

Sz. Goldman, Wschodnia 36 od 4—6

Zarząd Zrzeszenia Polskich Wierzycieli Banku Handlowego Sp. Akc. w Łodzi

zawiadamia, iż dziś w środę dn. 13. b. m. o godz. 20.30 punktualnie w lokalu zrzeszenia przy ulicy Piotrkowskiej 86 m. 5 odbędzie się

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE WIERZYCIELI BANKU

o następującym Porządku dnia: 1) Sprawozdanie Zarządu z obecnej sytuacji, 2) Wybór kandydatów na syndyków, 3) Wolne wnioski.

tel. 12-333 | **די פריוואטע** | טעל. 12-333

מעדיציניש פאַגאַטאַוויע

זשעלאָנאַ 6

טעל. 12-333

וועט זיין טעטיג אַ גאַנצען מעת-לעת אָהן איבעררייס.

טעל. 12-333 | אין קורצען ווערט געלאָזט אין גאַנג. | טעל. 12-333

Matki, strzeżcie swoje dzieci!

Pluskwa rozsadnikiem wszelkich chorób

Jedynie preparat **„FUMIGATORE-CIMEX"** tępi radykalnie pluskwy wraz z zarodkami.

Przedstawiciel: **Inż. Juljusz Hamer i S-ka Łódź,** 6-go Sierpnia 1, Telefon 188-58.

Przeprowadzamy dezynfekcje pod gwarancją.

Dr. A. Mazur

וויסאָקאַדניאַ 65, טעל. 166-01

נעמט אָן פון 10—12 און פון 4—6 אָוונט.

Dr. H. Rózaner

ספּעציאַליסט פון הויט- און וועניר-קראַנקהייטן

אין קינדערלעכע

נאָרמאַלווייסשאַ 9, טעל. 126-06

נעמט אָן פון 8—10 פאַר־מיטאָג און 5—8 אָוונט

אַ ספּעציעלע אָפּטהייל אין אַלע יאָרן

האַלא לעטניקעס!

לאָזט נישט אייער פערמעגען אַ זיך הפקר!

ווילט איהר האָבען אַ רוהיגע זומער-וואוי־נונג מוזט איהר זאָפאָרט, איידער אייער פאַמיליע פאָהרט אַרויס אויף די נאַטור, פאַר מינימאַלע קאָסטען פערזיכערען אייער היים געגען גנבה און שרפה.

אינפאָרמאַציעס ווערען ערטיילט אומזאָנסט

אין ביוראָ: בוזין, לאָדז, אַגראָדאָווא 3, Telef. 191-48.

אין ביוראָ: שלעזינגער, לאָדז, שרוד־מיעסקא 47 (פר. נ. צעגעלנ. 17 №) Telef. 211-22.

OGŁOSZENIE.

Wykonywujemy wszelkie **PLANY** dla uzyskania **koncesji w Magistracie i Województwie na uruchomienie warsztatów mechanicznych.**

Porady techniczne **BEZPŁATNIE.**

Inż. Juljusz Hamer i S-ka

Łódź, ul. **6-go Sierpnia № 1,** tel. 188-58.

אויטאָגענישע שווייסונגען

מעטאַל-בעאַרבייטונגען

און שלאָסער-אַרבייטען

פאַר האַנדווערקער ראַבאָטן

J. Reder, Łódź

Konstantynowska 11/13,

(róg zachodniej)

געוועזענער מיליטער-בעאַמטער

ב. מאַן,

פּיעטריקאָווער № 10

שרייבט ביטעט און גיט געוויסענ־האַפטע עצות אין אַלע

מיליטער-ענינים.

ספּעציאַליסט פאַר ביטעס שרייבען פאַר איינציגע שפּיזער

Biuro próśb

poszukuje

współpracownika inteligentnego, obeznanego z robotą takiego biura, władającego polskim i niemieckim, piszącego biegle na maszynie. Oferty proszę skierować do administracji "Lodzer Tageblat" pod „Biuro"

פוילישע שפּראַך

ווערט ערלערנט גרינדליך דורך אַ ווערצער צום

וויסאָקאַדניאַ 29, ווו. 3.

„הצפירה"

עתון יומי, מדיני וספרותי (נוסד בשנת תרנ"ב)

מופיע בוורשה מיום הראשון, 15 מרץ 1931

בהשתתפות טובי הסופרים העברים.

הכתבת: „Hacefira", Warszawa, Leszno 54, tel. 709-95

מתקבלת החתימה:

בפולניה — לחודש 7 זהובים.

הכתבת למשלוח מכתבים:

„Hacefira", Warszawa, skrzynka pocztowa 509

בלודז „הצפירה" ישולח ע"י שליחים מיוחדים בבקר השכם.

בכל עניני „הצפירה" לסנות: לבא כח של „הצפירה" ז. ווינער, קונסטנטינובסקה 49.

א יונגערמאַן

אין מיטעלען עלטער, מאַטעריעל אונאָפּהענגיג וויל בעקענען אַ פּוזיסטאַינע, אינטעליגענט פריילין מיט אַ סאָלידען אויסזעהן ביז 28 יאָהר אַלט צו נעזעלשאַפטס-צוועקען. אָפערטען אין פוילישער אָדער דייטשער שפּראַך אָפּצוגעבען אין אַדמיניסטראַציע פון לאָדזער טאָגעבלאַט „Cel Towarzyski" אונטער

ביליג איבערצוגעבען

10 שקאַרפעטען-מאַשינען Commercid 2 צי־לינדערדיגע 220 און 156 נאָדלען (דאָפּעל-זוי־לען). צו ערפאָהרען אין דער שטרימף-פאַבריק, פּיעטריקאָווער 108.

Starsza panna

i podręczna są poszukiwane. Zgłosić się do krawcowej Jabłońskiej ul. Podrzeczna 11.

עס ווערט געזוכט

אַ „ביוסטאָנאָש"-נייערין, וואָלטאַרסקא 5 ביי טוגענדמאַן — (ביי דער גאַרסטשאַרקע)

Ein Platz zu verkaufen 50×120 Ellen gross, an der Jagiellońskastr. Halte-stelle Radogoszcz, Zu erfahren bei R. Koschade Lodz, Lubelska 12

ווייטיג פאַר דאַמען!

מאַכט איך די עלעגאַנטסטע דאַמען-הוטען נאָך דער לעצטער פאַריזער מאָדע און די עלטעסטע היטע איבעראַר־בייטט איך אויף גענצליך ניי. נעדענקט דעם אַדרעס:

23 זאַוואַדזקאַ 23

אין הויף, 2-טען איינגאַנג, לינקס פאַרטער.

בעמ.: נייע היטען די לעצטע נייהייטען אין פייגער אויס־פערטיגונג — **50 פּראָצ. ביליגער**

„TOLA"

נאָר פאַר **2.50** זל.

דאַמען-סאַלעוטכעס

פון אַלטע פילץ-היטען איינ אַרגרייד מונגר אָדער דאַמען-היט, מאַך איך די שענסטע פאַ־סאָנס **סאַמעטמעס** אין פיינסטן אויס־פיהרונג צו שפּאָט ביליגע פּרייזען.

אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם בצדק כל אמרי פי ואין בהם נפתל ועקש

אויב איהר ווילט ערלעדיגען אייערע אָנ־געוועהטאָגטע ענינים זאָלסט קומען צו לויפען אין דעם ביוראָ

פּעטריקאָווער 17

2-טער הויף פאַרטזער

דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52, טעל. 148-79, וואו ס'ווערט ערלעדיגט אין געשריבענע אַלערליי ביטעס, קלויזלעס און זאַ־בזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פוילען אין משך פון 24 שעה. אָפּע־לאַציעס, אָפּזיציעס, אַדוואָקאַטעס, רע־קורסען וועגען פעמער, וויזעס אין קאָ־מיסאַריאַט-זשאַנדאַ, וועסטער-אינקאַסאַ אויף גאַנץ פוילען אין גאַליציען ווערען פּינקטליך אין געוויסענהאַפט ערלעדיגט צו די ביליגסטע פּרייזען. שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, איבערזעצונגען אינטערעסאַנטע אַקטען, דאָקאַוויזנעס אַלערליי ספּראַוועס ווערען אָנגענומען אַדורכצופיהרען, עווענ־טועל מיט אַ נ'דוואָקאַט.

די איינציגע טאָכטער פון ישראל מאַנעלאַ

2-טער הויף פאַרטזער, דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52, **טעל.** 148-79.

בעמ.: דאָס ניי „געבאַקענע" מאַנעלאַ־ביוראָ אויפ'ן ערשטען הויף האָט נישט קיין שום שייכות מיט'ן לאַנג-עקזיסטירענדען ביוראָ, וואָס געפינט זיך

אין צווייטען הויף פאַרטער

טעלעפאָן 148-79

קאַלערטע דאַמען-וועש

אין ווייסע האַנד-אַרבייט — ROBOTA RĘCZNA

נעמט אָן צו שטיקען און נייען מיט איינענע ווי אויך אַנפערטרוטע ווערע ווי Petite-reine Crêpe-de-Chine א.ז.וו. אַלעס לויט פאַריזער און ווינער זשורנאַל. זאַוואַדזקאַ 27 בלייוויס.

אַדמינאַסטראַציע: לאָדז, פּיאָטרקאָווסקע 86. | אַדרעס־אָדרעס: לאָדז, פּיאָטרקאָווסקע 86. | אַנאָנסן־פּרייז: פון מילימעטער־שורה פון אַ שפּאַלטע 30 פּ., פון מעקסט 40 פּ., פיזיקע 50 פּ., קלאַסיפיצירטע אַנאָנסן 20 פּרעק., פון שווערע לעטער — 1.25 זל., פאַר מיטלעלדיגע אַנאָנסן 50% מעהרע, אויבער דער שטעדט — 50% מעהרע, אין די פרעמדע לענדער — 100% מעהרע. אין דער פאַל פון אַ פּרעסע־פעהלער, ווערט דער אַנאָנס אָנגענומען אין אַ פּרעמיע־פּלאַץ.

Redakcja-wydawca B. Hamburski

Skład: B. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 86.